

Møteinnkalling
for
Styret IVAR IKS

Møtested: Mariero
Dato: 31.03.2023
Tid: Kl. 09:00

Forfall meldes snarest på telefon **51 90 85 00** eller epost til ivar@ivar.no
Varamedlemmer får denne innkalling til orientering. De vil få direkte melding dersom de skal møte..

Sakliste

Sak nr.	Sakstittel
2023/09	Godkjenning av innkalling og saksliste
2023/10	Godkjenning av protokoll
2023/11	Styrets møte med revisor
2023/12	Regnskap 2022 og styrets beretning
2023/13	Ettersorteringsanlegget, vurdering av sorteringskonsept
2023/14	Orienteringssaker
2023/14.1	Forslag til revidert avløpsdirektiv. Konsekvenser for norske avløpsanlegg.
2023/14.2	Håland høydebasseng
2023/15	Eventuelt

Med hilsen

Ingrid Nordbø

Jostein Karlsen

Saksframlegg

Godkjenning av innkalling og saksliste

Saksbehandler: Eli Marie Apell
Arkivsak nr: 23/222

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
2023/09	Styret IVAR IKS	31.03.2023

Saksutredning:

Forslag til vedtak:

Innkalling og saksliste godkjennes.

Med hilsen

Ingrid Nordbø

Eli Marie Apell

Saksframlegg

Godkjenning av protokoll

Saksbehandler: Jostein Karlsen
Arkivsak nr: 23/222

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
2023/10	Styret IVAR IKS	31.03.2023

Vedlegg:

Protokoll - Styret IVAR IKS - 03.02.2023

Saksutredning:

Forslag til vedtak:

Protokoll godkjennes.

Med hilsen

Ingrid Nordbø

Jostein Karlsen

Møteprotokoll for Styret IVAR IKS

Møtested: Mariero
Dato: 03.02.2023
Tid: Kl. 09:00

Til stede:	Medlemmer: Stanley Wirak, Sara Mauland, Hilda Bådsvik, Reinert Kverneland, Trygve Andre Meyer, Anne Waldemar, Tore Morten Hope, Varamedlemmer:
Representantskapets leder:	Jarl Endre Egeland,
Ansattobservatører:	Eline Nilsen Furre
Forfall:	Geir Strømland
Administrasjonen:	Ingrid Nordbø, Jostein Karlsen

Sakliste

Sak nr.	Sakstittel
2023/01	Godkjenning av innkalling og sakliste
2023/02	Godkjenning av protokoll
2023/04	Status for verdisikring og plan for gjenoppbygging av ettersorteringsanlegget på Forus
2023/05	Statusrapport nyanlegg 31.12.2022
2023/06	Sammensetning av representantskapet og om valgkomite for styrevalg. Forslag fremmet i representantskapet.
2023/07	Etterlevelse av åpenhetsloven
2023/03	Orienteringssaker
2023/03.1	Prissikring strøm
2023/08	Eventuelt

2023/01 Godkjenning av innkalling og saksliste

Behandling

Vedtak:

Innkalling og saksliste godkjennes.

2023/02 Godkjenning av protokoll

Behandling

Vedtak:

Protokoll godkjennes.

2023/04 Status for verdisikring og plan for gjenoppbygging av ettersorteringsanlegget på Forus

Behandling

Ingrid Nordbø og Njål Erland orienterte.

Representantskapet vil bli oppdatert i saken i representantskapsmøte 28.april 2023.

Vedtak:

1. Styret tar redegjørelse for arbeid med verdiskaping og plan for gjenoppbygging til orientering.
2. Styret ber om statusoppdatering for overtakelse av plastvaskeanlegget i neste møte.

2023/05 Statusrapport nyanlegg 31.12.2022

Behandling

Njål Erland orienterte og fokuserte spesielt på kostnadsøkninger for Høydebasseng Håland. I tillegg til kostnadsøkninger på grunn av prisøkning for entrepriser er det også registrert uventet økning i konsulentkostnader knyttet prosjektering.

Styret uttrykte bekymring for kostnadsøkningene og ba om nærmere forklaring til neste styremøte.

Vedtak:

1. Statusrapport nyanlegg tas til etterretning
2. Det bevilges 33 mill kr ekstra til prosjekt 110042 Håland høydebasseng slik at ny godkjent prosjektramme blir 155 mill kr
3. Styret ber om nærmere forklaring på kostnadsøkningene til neste styremøte.

2023/06 Sammensetning av representantskapet og om valgkomite for styrevalg. Forslag fremmet i representantskapet.

Behandling

Ingrid Nordbø orienterte.

Styret diskuterte saken og kom fram til uttalelse til eierne slik det framgår av vedtak nedenfor.

Vedtak:

Det er viktig for styret sitt arbeid at representantskapet som øverste eierorgan legger gode overordnede rammer for selskapets drift, og at eierne er enige om hovedretningen for selskapets utvikling. Forslaget om ett representantskapsmedlem fra hver kommune, med stemmevekt tilsvarende kommunens eierandel, vil kunne ivareta dette behovet. Det oppfordres til at representantskapsmedlemmet er en sentral folkevalgt i samsvar med KS sine anbefalinger.

IVAR leverer samfunnskritiske tjenester på vegne av kommunene. For å ivareta dette perspektivet i styringen av selskapet er erfaringsbakgrunn som kommunalt folkevalgt relevant og viktig for styrearbeidet.

2023/07 Etterlevelse av åpenhetsloven

Behandling

Vedtak:

1. Administrerende direktør gis mandat til å følge opp kravene i åpenhetsloven, herunder etablere nødvendige rutiner for ivaretagelse av informasjonsplikten, kartlegging av underleverandører og risikoanalyser av disse.
2. *Etiske retningslinjer for leverandører*, jf. vedlegg 1, skal legges til grunn i IVARs krav ved anskaffelser av varer og tjenester.
3. Det skal rapporteres til styret om gjennomførte aktiviteter og funn en gang pr år, første gang medio 2023.

2023/03 Orienteringssaker

2023/03.1 Prissikring strøm

Behandling

Jostein Karlsen orienterte.

Vedtak:

Saken tas til orientering.

2023/08 Eventuelt

Behandling

Orienteringer ved Ingrid Nordbø:

- Forespørsel fra Strand kommune og Hjelmeland kommune om overtakelse av kommunale anlegg er diskutert med administrativ ledelse i IVARs eierkommuner.
- I tråd med styrevedtak arbeides det med etablering av gjenbrukssentral på Forus.
- IVAR har tatt initiativ til en batterikampanje som er meget godt mottatt i bransjen.
- IVAR og Stavanger kommune er pilot i et prosjekt for utsortering av tekstilavfall fra husholdning og næring.
- IVAR har intensivert arbeidet med sikkerhet med skjerpet fysisk sikring, skjerpet IT-sikkerhet, samt besøk fra PST
- IVAR i media den siste tiden: Gebyrøkning, Brannen på ESA, Sterk lukt på SNJ, Naboklage hovedvannledning Vest.

Kompetansesituasjonen i IVAR

Hilda Bådsvik forespurte om kompetansesituasjonen i IVAR sett på bakgrunn av selskapets viktige funksjon innen samfunnskritiske områder, og sett i lys av stor konkurranse om personell innen flere bransjer.

Ingrid Nordbø informert om at IVAR har løpende fokus på å sikre rett og nok kompetanse innen aktuelle områder. Administrasjonen kommer tilbake med egen sak om status og arbeid når det gjelder kompetanse og rekruttering.

Rundkjøringen på RV44 ved IVARs anlegg på Grødalaland

På forespørsel om status kunne Njål Eland orientere om at det arbeides med saken i Hå kommune.

Stanley Wirak

Sara Mauland

Trygve Andre Meyer

Reinert Kverneland

Hilda Bådsvik

Anne Waldemar

Tore Morten Hope

Saksframlegg

Styrets møte med revisor

Saksbehandler: Jostein Karlsen
Arkivsak nr: 22/337

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
2023/11	Styret IVAR IKS	31.03.2023

Saksutredning:

I henhold til regnskaps- og revisorlov skal styret årlig avholde et møte med revisor uten administrasjonen til stede.

Revisor Stig Fjell Dahl vil gå gjennom generell presentasjon i tillegg til diskusjon med styret.

Forslag til vedtak:

Med hilsen

Ingrid Nordbø

Jostein Karlsen

Saksframlegg

Regnskap 2022 og styrets beretning

Saksbehandler: Jostein Karlsen
Arkivsak nr: 22/337

Saknr.	Utvalg	Møtedato
2023/12	Styret IVAR IKS	31.03.2023

Vedlegg:

004 Konsernregnskap 2022 IVAR IKS (DokID 191881)
004 Revisjonsberetning 2022 IVAR IKS - utkast (DokID 191366)
003 Styrets beretning 2022 (DokID 191365)

Saksutredning:

Vedlagt følger forslag til styrets beretning og årsregnskap for 2022. I og med at IVAR IKS eier IVAR Næring AS legges det fram konsernregnskap. Vedlagt følger også utkast til revisjonsberetning som vil bli signert av revisor etter styrebehandlingen.

Resultat for de enkelte selvkostområdene føres som kortsiktig gjeld eller fordring, se note 11. Etter at resultatet for selvkostområdene er ført som gjeld/fordring mot kommunene, viser resultatet for IVAR IKS (morselskapet) før skatt et overskudd på kr 61 354 027

For vann og avløp har vi et akkumulert overskudd fra tidligere år. I tråd med selvkostreglementet skal overskudd tilbakeføres kommunene og dermed gebyrbetalerne, og for 2022 synliggjøres dette gjennom regnskapsunderskudd med delvis dekning fra tidligere års overskudd. Både vann og avløp går inn i 2023 med opparbeidet underskudd.

For renovasjon med var det budsjettert med et mindre overskudd til delvis inndekning av tidligere års underskudd, dette overskuddet ble noe større en budsjettert.

Økt rentenivå har gitt høyere kalkylerente som belastes selvkostområdene og har sammen med høye strømavgifter gitt større belastning for både vann, avløp og renovasjon enn budsjettert.

For vann var det for 2022 budsjettert med et underskudd på 47,6 mill. som delvis tilbakebetaling av akkumulert selvkostfond, men regnskapet viser at underskuddet kom på kr 98,8 mill., som betyr at vi per 31.12.2022 har et akkumulert underskudd på kr 19,4 mill.

For avløp ble det budsjettert med underskudd på kr 27,2 mill. som tilbakebetaling av tidligere års overskudd. Lavere nedbørmengder med reduksjon i mottatt avløpsvann for renseanleggene er i tillegg til renteøkning og framfor alt høye strømpriser er hovedårsaker til et dårligere økonomisk resultat enn budsjettert. For avløp ble underskuddet kr 83,7 mill. for året og vi har dermed et akkumulert underskudd per 31.12.2022 på kr 36,9 mill.

For renovasjon er det i økonomiplanen lagt opp til et overskudd på kr 1,4 mill. kr for 2022, mens regnskapet viser at overskuddet ble på kr 3,7 mill.

Regnskapet for 2022 er påvirket av brannen på ettersorteringsanlegget. Uten drift på anlegget er driftskostnadene redusert samtidig som at salgs- og tilskuddsordninger også gi betydelig

inntektsreduksjon. Med redusert drift går anlegget i 2022 samlet sett med overskudd. IVAR har ansvaret for renovasjonstjenesten for Strand, Hjelmeland og Suldal kommuner. Denne virksomheten føres under eget selvkostområde – IVAR Renovasjon Ryfylke. Det var her budsjettert med et overskudd på kr 0,5 mill., men regnskapet viser et underskudd på kr 6,1 mill. Utrulling av 4-dunk ordning, økte rente- og strømkostnader, samt annen kostnadsøkning knyttet til innsamling er hovedårsak til høyere underskudd.

Etter at resultatet for selvkostområdene er ført som gjeld/fordring mot kommunene, viser resultatet for IVAR IKS (morselskapet) før skatt et overskudd på kr 61 354 027 for 2022, se note 2. Overskuddet skriver seg fra overskudd finansposter og overskudd på IVAR IKS' salg til IVAR Næring AS med fradrag for avsetning til etterdrift Sele.

Med en skattekostnad på kr 687 556 får IVAR IKS dermed et overskudd etter skatt på kr 60 666 470.

Skattekostnaden gjelder næringsvirksomheten.

Regnskapet vil bli nærmere gjennomgått i møtet.

I forkant av møtet vil styret få tilgang til en foreløpig versjon av fullstendig årsrapport inklusiv faglig del. Selskapets endelige årsrapport trykkes opp i etterkant av styremøtet og behandles av representantskapet 28.04.2023.

Resultat:				
Overskudd IVAR IKS' salg til IVAR Næring AS		kr		2 220 260
Avsetning til etterdrift Sele				-101 712
<u>Overskudd finansposter</u>		<u>kr</u>		<u>59 235 478</u>
Overskudd før skatt		kr		61 354 026
<u>Skatt</u>		<u>kr</u>		<u>-687 556</u>
Overskudd etter skatt		kr		60 666 470
Forslag til disponering overskudd:				
Avsettes til annen opptjent egenkapital			-	60 666 470

Det vises til styrets beretning og årsregnskap med noter som følger vedlagt.

Årsregnskap og styrets beretning for 2022 legges frem med følgende forslag til vedtak:

Forslag til vedtak:

1. Regnskapet og styrets beretning for 2022 godkjennes.
2. Kr 60 666 470 avsettes annen opptjent egenkapital.
3. Regnskapet oversendes representantskapet i årsrapporten.

Med hilsen

Ingrid Nordbø

Jostein Karlsen

IVAR IKS

Konsernregnskap for 2022

IVAR IKS
Konsernregnskap for 2022

Resultatregnskap

Mor				Konsern	
2022	2021	Note	Note	2022	2021
271 370 871	223 465 382			270 860 743	223 454 925
461 666 935	355 997 595			437 313 560	341 124 768
382 773 752	380 350 445			374 502 824	370 492 569
0	0			37 568 917	30 624 133
2 756 209	1 365 511			2 756 210	1 365 512
<u>1 118 567 767</u>	<u>961 178 933</u>	2	2	<u>1 123 002 254</u>	<u>967 061 907</u>
233 735 548	232 439 762	3	3	233 735 548	232 439 762
101 712	260 584	14	14	101 712	260 584
<u>529 091 404</u>	<u>447 242 245</u>	2, 5	2, 5	<u>533 873 057</u>	<u>448 794 454</u>
762 928 664	679 942 591	2	2	767 710 317	681 494 801
74 698 242	71 231 462			74 698 242	71 231 462
78 555 003	79 114 063			78 555 003	79 114 063
32 195 044	39 154 121			33 123 152	40 082 229
4 820 594	4 347 494			4 820 594	4 347 494
<u>190 268 882</u>	<u>193 847 140</u>	2, 5	2, 5	<u>191 196 991</u>	<u>194 775 248</u>
165 370 221	87 389 202			164 094 946	90 791 859
-107 188 047	-43 593 968			-107 457 011	-44 124 597
3 171 853	3 336 204			3 680 986	3 486 584
0	0			17 280 637	12 218 816
<u>-104 016 194</u>	<u>-40 257 764</u>	2	2	<u>-86 495 388</u>	<u>-28 419 197</u>
<u>61 354 027</u>	<u>47 131 438</u>			<u>77 599 558</u>	<u>62 372 662</u>
-687 556	-276 800	4	4	-538 454	-1 074 089
<u>60 666 470</u>	<u>46 854 638</u>			<u>77 061 104</u>	<u>61 298 573</u>
60 666 470	46 854 638				
<u>60 666 470</u>	<u>46 854 638</u>				

Disponering
Avsatt til annen egenkapital
Sum disponering

IVAR IKS
Konsernregnskap for 2022

Mor		Balanse		Konsern	
31.12.2022	31.12.2021	Note	Note	31.12.2022	31.12.2021
EIENDELER					
<i>Anleggsmidler</i>					
Immaterielle eiendeler					
0	0		5	7 254 257	8 182 365
0	0			7 254 257	8 182 365
Goodwill					
Sum immaterielle eiendeler					
Varige driftsmidler					
2 347 279 557	1 947 003 430			2 347 279 557	1 947 003 430
1 487 130 258	1 508 856 811			1 487 130 258	1 508 856 811
617 865 151	954 850 816			617 865 151	954 850 816
21 452 605	21 466 176			21 452 605	21 466 176
4 473 727 571	4 432 177 233	5, 6	5, 6	4 473 727 571	4 432 177 233
Sum varige driftsmidler					
Finansielle anleggsmidler					
76 577 940	76 577 940	7		0	0
0	0		7	92 458 186	77 627 221
7 001 623	6 261 926	7	7	7 001 623	6 261 926
689 994	1 109 992	13	13	689 994	1 109 992
0	272			0	272
84 269 557	83 950 130			100 149 802	84 999 410
Sum finansielle anleggsmidler					
4 557 997 128	4 516 127 363			4 581 131 630	4 525 359 009
Sum anleggsmidler					
<i>Omløpsmidler</i>					
Fordringer					
96 731 227	94 729 837	8	8	96 731 227	94 729 837
19 387 787	0	10	10	19 387 787	0
36 933 137	0	10	10	36 933 137	0
134 299 056	131 924 210	10	10	134 299 056	131 924 210
363 108 870	29 519 911	5, 8	5	364 822 319	31 194 372
0	0			70 000	600 000
0	0			32 872	-1
650 460 077	256 173 958			652 276 398	258 448 418
Sum fordringer					
0	33 240 424			0	33 240 424
176 393 779	115 182 466	11	11	196 913 990	133 858 929
Andre kortsiktige investeringer					
826 853 856	404 596 849			849 190 388	425 547 772
Sum omløpsmidler					
5 384 850 984	4 920 724 212			5 430 322 018	4 950 906 781
SUM EIENDELER					

IVAR IKS
Konsernregnskap for 2022

Mor		Balanse		Konsern	
31.12.2022	31.12.2021	Note	Note	31.12.2022	31.12.2021
EGENKAPITAL OG GJELD					
<i>Egenkapital</i>					
27 483 227	27 483 227			27 483 227	27 483 227
27 483 227	27 483 227			27 483 227	27 483 227
<i>Opptjent egenkapital</i>					
4 925 305	4 925 305			4 925 305	4 925 305
261 481 506	200 815 035			298 369 754	229 481 444
266 406 811	205 740 340			311 467 853	234 406 749
293 890 039	233 223 567	12	12	338 951 080	261 889 976
<i>Gjeld</i>					
36 511 229	32 641 935	3	3	36 511 229	32 641 935
0	0		4	228 938	378 040
36 511 229	32 641 935			36 740 167	33 019 975
<i>Annen langsiktig gjeld</i>					
9 679 614	9 829 452	14	14	9 679 614	9 829 452
4 793 693 234	4 287 495 118	13	13	4 793 693 234	4 287 495 118
4 803 372 848	4 297 324 570			4 803 372 848	4 297 324 570
<i>Kortsiktig gjeld</i>					
116 313 516	104 104 993			116 313 516	104 354 531
16 563 659	16 412 384			16 836 595	16 791 125
687 556	276 800	4	4	687 556	922 752
34 004 238	10 641 013			34 004 238	10 641 013
0	79 384 567	10	10	0	79 384 567
0	46 748 409	10	10	0	46 748 409
91 880	136 110	9		0	0
83 416 020	99 829 864			83 416 018	99 829 862
251 076 869	357 534 140			251 257 923	358 672 259
5 090 960 945	4 687 500 644			5 091 370 937	4 689 016 804
5 384 850 984	4 920 724 212			5 430 322 018	4 950 906 780

Stavanger, 31. mars 2023

Stanley Wirak
Styreleder

Sara Nustad Mauland
Nestleder

Trygve Andre Meyer
Styremedlem

Reinert Kverneland
Styremedlem

Hilda Bådsvik
Styremedlem

Anne Waldemar
Styremedlem

Tore Morten Hope
Styremedlem

Ingrid Nordbø
Daglig leder

IVAR IKS
Konsernregnskap for 2022

Kontantstrømoppstilling

Mor		Kontantstrømoppstilling		Konsern	
2022	2021	Note	Note	2022	2021
61 354 027	47 131 438				
-276 800	-250 725	4		77 599 558	62 372 662
190 268 882	193 847 140	5	4	-922 752	-440 938
-13 181 673	-2 477 601	5	5	191 196 991	194 775 248
10 207 134	26 335 846		5	-13 181 673	-2 477 601
-186 768 774	-29 817 851			9 957 596	26 445 760
<u>61 602 795</u>	<u>234 768 246</u>			-216 918 178	-53 703 885
				<u>47 731 542</u>	<u>226 971 246</u>
-554 715 263	-374 008 911	5			
15 204 940	2 689 174	5	5	-554 715 263	-374 008 911
0	0		5	15 204 940	2 689 174
419 998	599 132			15 185 000	15 185 000
0	0			419 998	599 132
32 500 727	-951 839			530 000	-600 000
<u>-506 589 598</u>	<u>-371 672 444</u>			32 500 727	-951 839
				<u>-490 874 598</u>	<u>-357 087 444</u>
891 311 636	522 249 866	13			
-385 113 520	-385 113 520	13	13	891 311 636	522 249 866
0	1 993 724		13	-385 113 520	-385 113 520
<u>506 198 116</u>	<u>139 130 070</u>			0	1 993 724
				<u>506 198 116</u>	<u>139 130 070</u>
61 211 313	2 225 872				
<u>115 182 466</u>	<u>112 956 594</u>			63 055 060	9 013 872
<u>176 393 779</u>	<u>115 182 466</u>			<u>133 858 929</u>	<u>124 845 057</u>
				<u>196 913 990</u>	<u>133 858 929</u>

IVAR IKS

Konsernregnskap for 2022

Noter

Note 1 Regnskapsprinsipper

Overordnede prinsipper

Selskaps- og konsernregnskapet er utarbeidet i samsvar med de grunnleggende regnskapsprinsippene, dvs transaksjonsprinsippet, opptjeningsprinsippet, sammenstillingsprinsippet og forsiktighetsprinsippet. Ved usikkerhet har ledelsen og styret benyttet beste estimat på bakgrunn av den informasjonen som var tilgjengelig da regnskapet ble avlagt og virkningen av endringer i regnskapsestimater blir normalt resultatført. Alle inntekter og kostnader er resultatført, likevel slik at virkning av endringer av regnskapsprinsipp og eventuelle korrigeringer av feil i tidligere regnskap, er ført direkte mot egenkapitalen dersom effekten er vesentlig for regnskapet. Regnskapet er utarbeidet etter ensartede prinsipper som anvendes konsistent over tid, og i samsvar med god regnskapsskikk.

Konsolideringsprinsipper

Konsoliderte selskap

Konsernregnskapet omfatter morselskapet IVAR IKS og datterselskapet IVAR Næring AS.

Konsernregnskapet viser selskapenes økonomiske stilling, resultat av årets virksomhet og kontantstrømmer som en samlet økonomisk enhet. Det er anvendt enhetlige regnskapsprinsipper for alle selskap som inngår i konsernet.

Eliminering av interne transaksjoner

Alle vesentlige transaksjoner og mellomværende mellom selskaper i konsernet er eliminert.

Eliminering av eierandeler i datterselskap

Investering i datterselskap bokføres til kostmetoden i selskapsregnskapet. Eierandeler i datterselskapet er eliminert i konsernregnskapet etter oppkjøpsmetoden. Forskjellen mellom kostpris for eierandelene og bokført verdi av netto eiendeler på oppkjøpstidspunktet analyseres og henføres til de enkelte balanseposter i henhold til reell verdi.

Selskaps- og konsernregnskapet består av:

Resultatregnskap

Resultatregnskapet er inndelt etter art, hvor salgsinntekt og driftskostnader i all hovedsak knyttes til selskapets hovedaktiviteter, som er leveranse av vann, avløp og renovasjonstjenester. Salgsinntekter og driftskostnader presenteres brutto. Finansposter knytter seg i hovedsak til selskapets finansiering samt avkastning på selskapets finansinvesteringer.

Balanseoppstilling

Poster i balansen presenteres brutto med mindre betingelsene for nettoføring eller motregning er oppfylt. Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Øvrige eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Omløpsmidler omfatter eiendeler direkte knyttet til varekretsløpet eller eiendeler som har forfall innen ett år etter at transaksjonen ble gjennomført. Gjeld som forfaller til betaling innen ett år etter at lånet ble tatt opp er klassifisert som kortsiktig gjeld. Dersom hensikten med en balansepost endres, omklassifiseres den. Omløpsmidler vurderes normalt til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi, mens anleggsmidler normalt vurderes til anskaffelseskost redusert for avskrivninger og eventuelt fratrukket nedskrivninger. Tilsvarende gjelder for kortsiktig og langsiktig gjeld.

Både i resultatregnskapet og balanseoppstillingene er det lagt inn flere sumlinjer enn det som følger av regnskapsloven. Dette for å gjøre regnskapsinformasjonen mer informativ.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter og bankinnskudd.

Noter

Selskapets styre og daglig leder har hatt spesielt fokus på å sikre at alle vesentlige forhold er tilfredsstillende beskrevet samt at de noter som i henhold til regnskapsloven alltid skal gis har riktig innhold.

Bruk av estimater og informasjon om betydelige estimater

Regnskapsprinsippene beskrevet nedenfor innebærer at ledelsen i IVAR IKS har anvendt estimater og forutsetninger som påvirker poster i resultat og balanse. Estimaten baseres på erfaring og en vurdering av underliggende faktorer. Fremtidige hendelser og endringer i rammebetingelsene kan medføre at estimater og forutsetninger må endres. Endringer i regnskapsmessige estimater resultatføres i den perioden estimatene endres, med mindre utsatt resultatføring følger av god regnskapskikk. Vurdering, estimater og forutsetninger som har vesentlig effekt på regnskapet oppsummeres nedenfor.

Avskrivninger

Avskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler er basert på antatt levetid. Driftsmidlene avskrives lineært med like store årlige beløp fordelt over driftsmiddelets levetid. Fornuftig avskrivningsplan blir vurdert i forhold til fremtidige investeringsbeslutninger eller produksjonslinjer, som vil påvirke eksisterende produksjonskapasitet og forventet brukstid. Dette kan gi grunnlag for endrede avskrivningsprofiler og vil påvirke fremtidige selvkostregnskaper. Når investeringen er fullført starter avskrivningen.

Nedskrivninger

IVAR IKS har betydelige investeringer i varige driftsmidler, tilknyttede selskap og datterselskap. Disse anleggsmidlene testes for nedskrivninger når det foreligger indikatorer på mulig verdifall. Slike indikatorer kan være endringer i markedspriser, avtalestrukturer, negative hendelser eller andre driftsforhold. Dersom gjenvinnbart beløp for et driftsmiddel er lavere enn bokført verdi foretas nedskrivning. Ved beregning av gjenvinnbart beløp må det gjøres en rekke estimater vedrørende fremtidige kontantstrømmer der prisutvikling, salgsvolum og levetid er de viktigste faktorene.

Pensjoner

Beregning av virkelig verdi av pensjonsforpliktelser er basert på flere økonomiske og demografiske forutsetninger. Enhver endring i de anvendte forutsetninger påvirker den beregnede forpliktelsen. Det henvises til noten om pensjonsforpliktelser for en nærmere beskrivelse av hvilke forutsetninger som er lagt til grunn.

Finansielle instrumenter

Renter knyttet til rentebytteavtaler kostnadsføres når de er påløpt og/eller inntektsføres når de er innvunnet. Urealisert tap eller gevinst i forbindelse med rentebytteavtaler, regnskapsføres ikke da rentebytteavtalen anses å være sikring.

Avsetninger

For enkelte resultatposter i regnskapet avsettes det for forventede fremtidige kostnader basert på estimater og informasjon som er tilgjengelig på tidspunkt for regnskapsavleggelsen. Disse avsetningene kan avvike fra faktisk fremtidig kostnad. Avsetninger knytter seg eksempelvis til tap på kunder, ukurans på varer og betingede tap som er sannsynlige og kvantifiserbare, herunder omtvistede forhold og rettsaker.

Viktige vurderinger i forbindelse med anvendelse av IVAR IKS' regnskapsprinsipper

Bruk av regnskapsprinsipper krever bruk av skjønn. Følgende vurderinger er gjort av IVAR IKS i forbindelse med bruk av selskapets regnskapsprinsipper.

Inntekter

Tjenester inntektsføres i takt med utførelsen. Inntekter presenteres netto, eksklusiv avgifter knyttet til salget. Selskapet har ingen rabatter.

Selskapets inntekter av vann, avløp og renovasjonstjenester (VAR) til eierkommunene, inntektsføres i tråd med gjeldene gebyrstruktur og budsjettplan, vedtatt av styret og representantskapet. Inntektsføringer skjer månedlig. Andre inntekter knyttet til VAR inntektsføres i tråd med underliggende avtaler og levering av tjenesten.

Driftskostnader

Driftskostnader resultatføres i samme periode som tilhørende inntekt.

Varekostnad

Kjøp av varer og tjenester som inngår i selskapets investeringsprosjekter, bokføres løpende som varekostnad og overføres til driftsmidler ved hver månedsavslutning.

Ytelser til ansatte

Ytelserbaserte pensjonsordninger

Selskapet har pensjonsordninger som gir de ansatte rett til definerte, fremtidige pensjonsytelser, angitt i prosent av sluttlønn på pensjonstidspunktet. Ytelserbaserte pensjonsordninger vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen og beregnes basert på lineær opptjening gitt ulike økonomiske og demografiske forutsetninger, se nedenfor. Pensjonsmidlene vurderes til virkelig verdi. Netto pensjonsforpliktelse/midler består av nåverdien av de fremtidige pensjonsytelsene på balansedagen fratrukket virkelig verdi av pensjonsmidler. Estimatavvik som overstiger 10 prosent av det høyeste av pensjonsforpliktelse og pensjonsmidler, fordeles jevnt over gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid for medlemmene. Virkningen av eventuelle planendringer resultatføres umiddelbart. Planendringer som er betinget av fremtidig opptjening, fordeles lineært over tiden frem til ytelsen er fullt opptjent.

Forutsetningene som danner basis for beregningen av pensjonsforpliktelsen omfatter antall opptjeningsår, diskonteringsrente, fremtidig avkastning på pensjonsmidler, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og nivået på folketrygdens grunnbeløp og aktuariemessige forutsetninger om dødelighet, frivillig avgang og uføretariff. Selskapet benytter estimert foretaksobligasjonsrente som diskonteringsrente. Forutsetningene som benyttes angis i note 2.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler er oppført i balansen til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Et driftsmiddel anses som varig dersom det har en viss økonomisk levetid, samt en betydelig kostpris.

Utgifter ved normalt vedlikehold og reparasjoner kostnadsføres løpende. Utgifter ved større utskiftninger og fornyelser som øker driftsmidlenes levetid vesentlig, balanseføres.

Datterselskap

Med datterselskap menes et selskap hvor IVAR IKS har bestemmende innflytelse. Normalt innebærer dette en eierandel på over 50 %, hvor investeringen er av langvarig og strategisk karakter.

Selskapets investeringer i datterselskap, vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Slike investeringer nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke kan antas å være forbigående.

Utbytte

Utbytte fra datterselskap

Morselskapet inntektsfører utbytte fra datterselskap i det samme året som datterselskapet disponerer utbyttet. Den delen av utbyttet som overstiger andel av tilbakeholdt resultat etter kjøpet, representerer tilbakebetaling av investert kapital og trekkes fra balanseført verdi av investeringen. Utbytte inntektsføres under finansposter.

Fordringer

Kundefordringer er oppført til pålydende med fradrag for avsetning til forventede tap. Enkeltfordringer nedskrives basert på en vurdering av forsinket betaling og andre indikatorer på at kunden har betalingsvansker. Andre fordringer er vurdert til det laveste av virkelig verdi og pålydende beløp.

Usikre forpliktelser

Usikre forpliktelser regnskapsføres dersom det er sannsynlighetsovervekt for at de kommer til oppgjør. Beste estimat benyttes ved beregning av oppgjørsverdi.

Offentlige tilskudd

Offentlige tilskudd regnskapsføres til verdien av tilskuddet på transaksjonstidspunktet.

Investeringstilskudd

Investering og tilskudd føres netto. En investering balanseføres ikke til en høyere verdi enn virkelig verdi på investeringstidspunktet, vurdert som nåverdien av fremtidige kontantstrømmer. I den utstrekning tilskuddet er ment som et tilskudd til selve investeringen, og en verdireduksjon er nødvendig for å bringe overensstemmelse mellom investeringen og virkelig verdi, legges nettoføring til grunn. Ved nettoføring går tilskudd til fratrukket i eiendelens anskaffelseskost og eiendelen føres opp med nettobeløpet i balansen.

Dersom grunnlaget for bruttoføring i balansen er til stede, spesifiseres det resultatførte tilskuddet som driftsinntekt.

Regnskapsmessig sikring

Sikringstyper som anvendes av selskapet:

Selskapet er eksponert mot renteendringer knyttet til langsiktige lån, som kan påvirke resultat- og balanseverdier. Lån med flytende rente er eksponert for variabilitet i kontantstrømmene. For å redusere denne eksponeringen benytter selskapet renteswaper hvor flytende rente mottas og fast rente betales. Dersom kriteriene for sikringsbokføring er oppfylt, inngår disse renteswapene og lånene i en kontantstrømsikring for regnskapsformål. Det er i 2018 besluttet å ikke inngå flere rentebytteavtaler.

Regnskapsføring:

Ved etablering av en regnskapsmessig sikring og så lenge den vedvarer, foreligger dokumentasjon av hvilken type risiko som sikres, hvilket sikringsobjekt som sikres, hvilket sikringsinstrument som anvendes og hvorvidt sikringen er en kontantstrømsikring eller en verdisikring.

Kontantstrømsikring reflekteres ved at realiserte og urealiserte gevinster og tap på sikringsinstrumentet ikke resultatføres før det underliggende sikringsobjektet påvirker resultatregnskapet. Det skjer ingen regnskapsføring av sikringsinstrumentet før dette tidspunkt.

Skatt

IVAR IKS sin ordinære virksomhet er innen selvkost og er ikke skattepliktige. Selskapet selger enkelte tjenester til datterselskapet IVAR Næring AS og for den delen er de skattepliktige.

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt er beregnet med 22 % på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt ligningsmessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverseres eller kan reverseres i samme periode er utlignet og nettoført. Andre skattereduserende forskjeller er ikke utlignet, men balanseført dersom det er sannsynlig at foretaket kan utnytte dem, og eventuelt nettoført.

Investeringer i tilknyttede selskaper

I konsernregnskapet brukes egenkapitalmetoden som prinsipp for investeringer i tilknyttede selskaper. Bruk av metoden fører til at regnskapsført verdi i balansen tilsvarer andelen av egenkapitalen i det tilknyttede selskapet, korrigert for eventuelle gjenværende merverdier fra kjøpet og urealiserte internergevinster. Resultatandelen i resultatregnskapet baseres på andelen av resultatet etter skatt i det tilknyttede selskapet, og korrigeres for eventuelle avskrivninger på merverdier og urealiserte gevinster. I resultatregnskapet vises resultatandelen under finansposter.

Noter

NOTE 2 Spesifikasjon av resultat

Etter fordeling av inntekter og kostnader for morselskap, kan driftsresultatet for de enkelte områder spesifiseres på følgende måte:

<i>Morselskapet</i>	Annen				Sum
	opptjent EK	Vann	Avløp	Renovasjon	
Driftsinntekter	36 997 680	263 043 176	447 499 530	371 027 381	1 118 567 767
Driftskostnader	34 777 419	98 915 699	293 633 458	335 602 088	762 928 664
Avskrivninger	0	77 033 910	80 184 525	33 050 447	190 268 882
Netto finansposter	-59 133 766	87 093 568	73 681 546	2 374 846	104 016 194
Skattekostnad	687 556	0	0	0	687 556
Årsresultat	60 666 470	0	0	0	60 666 470

<i>Konsern</i>	Annen				Sum
	opptjent EK	Vann	Avløp	Renovasjon	
Driftsinntekter	41 432 167	263 043 176	447 499 530	371 027 381	1 123 002 254
Driftskostnader	39 559 072	98 915 699	293 633 458	335 602 088	767 710 317
Avskrivninger	928 108	77 033 910	80 184 525	33 050 447	191 196 991
Netto finansposter	-76 654 572	87 093 568	73 681 546	2 374 846	86 495 388
Skattekostnad	538 454	0	0	0	538 454
Årsresultat	77 061 104	0	0	0	77 061 105

NOTE 3 Pensjons- og lønnskostnader

<i>Morselskapet og konsern</i>	2022	2021
Lønn, honorar	171 607 095	168 561 254
Andre personalkostnader	7 713 479	7 043 344
Folketrygdavgift	27 986 884	28 086 582
Pensjonspremie til KLP	22 558 797	27 031 134
Endring av netto pensjonsforpliktelse	3 869 294	1 717 448
Sum lønnskostnader	233 735 548	232 439 762

	2022	2021
Godtgjørelse til daglig leder, styremedlemmer osv. i morselskapet		
Godtgjørelse styret	436 665	391 922
Honorar representantskap	169 466	143 107
Lønn til administrerende direktør	1 657 642	1 369 678
Kostnadsført lovpålagt revisjonshonorar ekskl. mva	178 044	162 844
Kostnadsført revisor andre tjenester ekskl. mva	180 625	40 037
Kostnadsført revisor juridisk bistand ekskl. mva	-	-

Av lønn til administrerende direktør inngår pensjonspremie på kr 26.449,-.
IVAR IKS har ikke sluttvederlagsordning til daglig leder eller leder av styret.

Det er ingen ansatte i datterselskapet. I tillegg kommer revisjonshonorar for datterselskapet på kr 29 873,- samt honorar andre tjenester på kr 3 876,-. Daglig leder for konsernet er ansatt og lønnes i morselskapet IVAR IKS.

Gjennomsnittlig antall ansatte, lån til ansatte mv. i morselskapet og konsern
Gjennomsnittlig antall faste stillinger i 2022 var 252,5 og utgjør 214,5 årsverk. I tillegg kommer 9 lærlinger.

Det er gitt lån til 16 ansatte med til sammen kr 689.994,-.

Lånene løper med en rente som tilsvarer IVARs innlånsrente, men aldri lavere enn normrentesatsen for rimelige lån i arbeidsforhold fastsatt av finansdepartementet.
Låneordningen ble avvirket i 2017, og det gis ikke flere lån til ansatte.

I 2022 var IVAR IKS sin innlånsrente i snitt omtrent på nivå med normrenten.

IVAR IKS

Konsernregnskap for 2022

Noter

Sammensetning av samlede pensjoner og pensjonsforpliktelser i morselskapet og konsern
Pensjonsordningene behandles regnskapsmessig i henhold til regnskapsstandard vedrørende pensjoner fra Norsk Regnskaps Stiftelse. Selskapets pensjonsordning behandles som en ytelsesplan. Selskapet har pensjonsordninger som omfatter 278 personer per 31.12.2021. Ordningen gir rett til definerte framtidige ytelser. Disse er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsene fra folketrygden. Pensjonsordningene administreres gjennom KLP. Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Pensjonskostnad	2022	2021
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	32 816 673	33 260 332
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	9 286 308	7 487 019
Avkastning på pensjonsmidler	-14 638 384	-10 802 928
Administrasjonsomkostninger	960 133	936 108
Resultatført estimatavvik	427 066	969 721
Arbeidsgiveravgift	4 007 887	4 354 155
Netto pensjonskostnad	32 859 683	36 204 407

En del av pensjonspremien dekkes av de ansattes egenandel. Dette er ikke tatt med i aktuarberegningen av forpliktelsen, men er ført som en reduksjon av den årlige pensjonskostnaden. Effekten for 2022 var 3,3 millioner NOK.

Avstemming av beløp i balansen:	2022	2021
Beregnete pensjonsforpliktelser pr 31.12	469 144 737	461 075 749
Pensjonsmidler pr 31.12.	-395 851 915	-388 405 862
Arbeidsgiveravgift (netto forpliktelse)	10 334 288	10 246 454
Ikke resultatført virkning av estimatavvik	-41 293 498	-44 061 706
Arbeidsgiveravgift estimatavvik	-5 822 383	-6 212 700
Netto pensjonsforpliktelse (+)/ pensjonsmidler (-)	36 511 229	32 641 934

Økonomiske forutsetninger	2022	2021
Diskonteringsrente	3,00 %	1,90 %
Forventet lønnsregulering	3,50 %	2,75 %
Forventet G-regulering	3,25 %	2,50 %
Forventet avkastning på fondsmidler	5,20 %	3,70 %
Pensjonsregulering	2,63 %	1,73 %

Som aktuarmessige forutsetninger for demografiske faktorer og avgang er lagt til grunn vanlig benyttede forutsetninger innen forsikring.

Noter

Note 4 Skatteberegning

	<u>Mor</u>	
	2022	2021
Grunnlag betalbar skatt:		
Ordinært resultat før skattekostnad	61 354 027	47 131 438
Permanente forskjeller *	-58 228 771	-45 873 046
Anvendelse av underskudd tidligere år	0	0
Endring midlertidige forskjeller	0	0
Grunnlag betalbar skatt	3 125 256	1 258 392

Permanente forskjeller inkluderer fra og med 2019 gevinst/tap knyttet til rentebytteavtale ettersom denne gevinsten/tapet ikke inngår i selvkostresultatet, men gjelder i sin helhet finansieringen av anleggsmidlene i selvkostregimet.

Betalbar skatt i balansen fremkommer slik:

Betalbar skatt på årets resultat	687 556	276 800
Betalbar skatt i balansen	687 556	276 800

	<u>Mor</u>		<u>Konsern</u>	
	2022	2021	2022	2021
Årets skattekostnad fremkommer slik:				
Betalbar skatt på årets resultat	687 556	276 800	687 556	922 752
Endring utsatt skatt / utsatt skattefordel	-	-	-149 102	151 337
Avregning betalbar skatt fra tidligere år	-	-	-	-
Skattekostnad	687 556	276 800	538 454	1 074 089

Spesifikasjon av grunnlag for utsatt skatt / utsatt skattefordel:

	<u>Mor</u>		<u>Konsern</u>	
	2022	2021	2022	2021
Goodwill	-	-	2 083 057	1 718 365
Fordringer	-	-	-38 000	-
Underskudd til fremføring	-	-	-1 004 430	-
Grunnlag utsatt skatt / utsatt skattefordel i balansen	-	-	1 040 627	1 718 365
Balanseført utsatt skatt / utsatt skattefordel i balansen	-	-	228 938	378 040

IVAR IKS er ikke skattepliktig for sin ordinære virksomhet.

Selskapet har salg av tjenester til datterselskap, dette salget er skattepliktig fordi det er utenfor selvkostområdet.

Noter

NOTE 5 Spesifikasjon av anleggsmidler

Morselskap og konsern	Vann	Avløp	Renovasjon	Felles	Sum
Anskaffelsesverdi 31.12.2021	2 920 025 641	2 432 210 390	1 233 459 392	46 542 240	6 632 237 663
Akk avskrivninger 31.12.2021	-972 927 411	-923 335 889	-240 348 799	-24 325 896	-2 160 937 995
Akk nedskrivninger 31.12.2021	0	0	-33 055 202	0	-33 055 202
Akk overført salg	-94 800	-17 690	-5 204 575	-750 168	-6 067 233
Bokført verdi 31.12.2021	1 947 003 430	1 508 856 811	954 850 816	21 466 176	4 432 177 233
Anskaffet 2022	474 974 369	56 828 450	18 044 829	4 867 616	554 715 263
Avskrevet ordinært 2022	74 698 242	78 555 003	32 195 044	4 820 594	190 268 882
Nedskrivning 2022	0	0	320 872 776	0	320 872 776
Overføringer, salg	0	0	-1 962 674	-60 593	-2 023 267
Bokført verdi 31.12.2022	2 347 279 557	1 487 130 258	617 865 151	21 452 605	4 473 727 571

Nedskrivning er foretatt i den grad virkelig verdi er lavere enn bokført verdi. Goodwill-avskrivning i IVAR Næring AS utgjør 928 108,- i tillegg. Den 22.07.2022 brant ettersorteringsanlegget på Forus (ESA). Deler av sorteringshallen og sorteringsmaskinene ble totalskadd, mens øvrige deler av bygget er i relativt grei stand men med røyk- og vannskader. ESA anses som en enhet som vurderes samlet, hvor den ødelagte andelen skrives ned til null, mens øvrige deler som kan utbedres reklassifiseres til anlegg under oppføring. Det er forventet at forsikringsoppkjøret i det alt vesentlige vil tilsvare utbedringskostandene og forventet forsikringsoppkjøret er således regnskapsført mot nedskrivningen i resultatregnskapet.

Avskrivninger er foretatt med følgende satser:

Anleggsmaskiner og verktøy	10 år	10 %
Tekniske anlegg, pumpestasjoner og lignende	20 år	5 %
Ledningsnett	40 år	2,5 %
Forretningsbygg	50 år	2 %
Anleggsbygg	40 år	2,5 %
EDB-utstyr og kontormaskiner	5 år	20 %
Biler	10 år	10 %

Dette er i henhold til forventet økonomisk levetid. Avskrivningsplanen for ovenfornevnte driftsmidler er lineær. Datterselskapet har ingen anleggsmidler.

NOTE 6 Investeringer foretatt 5 siste år

	2022	2021	2020	2019	2018
Vann	474 974 369	276 658 753	177 789 988	118 444 594	274 119 738
Avløp	56 828 450	43 168 945	55 535 253	64 943 167	156 660 139
Renovasjon	18 044 829	48 065 245	38 090 347	84 358 832	359 061 555
Felles	4 867 616	6 115 968	8 583 042	4 767 861	6 052 999
Sum	554 715 263	374 008 911	279 998 630	272 514 455	795 894 431

NOTE 7 Investering i datterselskap, tilknyttede selskap og andre investeringer

Investering i datterselskap:

Foretaksnavn	Forretnings- kontor	Eier andel	Stemme andel	Egenkapital	Årets resultat
IVAR Næring AS	Stavanger	100 %	100 %	121 638 982	16 394 633

Andre langsiktige eierandeler

	Bokført verdi
KLP Egenkapitaltilskudd	7 001 623
Sum	7 001 623

Aksjer og andeler i tilknyttede selskap til konsernet:

Aksjer og andeler	Forretnings- kontor	Eier andel	Stemmeandel	Egenkapital	Årets resultat
Biogass Konsortium	Stavanger	22 %	22 %	0	0
Forus Energigjenvinning 1	Sandnes	50 %	50 %	50 969 788	1 518 412
Forus Energigjenvinning 2 AS	Sandnes	43 %	43 %	107 130 664	26 374 405
Stølskraft AS	Vikeså	50 %	50 %	16 206 880	4 918 127
Svaahaia Avfall AS	Egersund	20 %	20 %	23 156 857	18 070 343
Jæren Biopark AS*	Nærbø	50 %	50 %	0	0

Resultat og egenkapital for 2022 er tallene for selskapene som helhet, og ikke konsernets andel. Resultat og egenkapital for 2022 er basert på beste estimat av foreløpige regnskapsrapporter mottatt fra tilknyttede selskaper. Eventuelt avvik fra endelig resultat 2022 blir korrigert i 2023.

*Jæren Biopark AS ble stiftet i mai 2020, hvor Felleskjøpet AS, Lyse AS og IVAR IKS gikk inn med like store eierandeler. Selskapet har som formål å etablere et anlegg som utnytter lokalt råstoff i form av gjødsel og annet biologisk restavfall til effektiv produksjon av miljø- og klimavennlige produkter i en sirkulær verdikjede, samt det som naturlig står i forbindelse med dette.

Noter

Note 8 Kundefordringer

Kundefordringer er vurdert til pålydende etter fradrag for påregnelig tap.

	Morselskapet	
	2022	2021
Kundefordringer til pålydende	96 731 227	94 729 837
Avsetning for tap	0	0
Sum	96 731 227	94 729 837

Note 9 Konsernmellomværende

Oversikt over IVAR IKS mellomværende med IVAR Næring AS:

	Morselskapet	
	2022	2021
Debitorer samme konsern	4 652 333	3 193 661
Annen kortsiktig gjeld	91 880	136 110

NOTE 10 Selvkostområder

	Kortsiktig gjeld	Kortsiktig fordring
IB selvkost vann	79 384 567	-
For lite innkrevd vannavgift fra eierkommuner i 2022		98 772 355
UB selvkost vann	-	19 387 788
IB selvkost avløp	46 748 408	-
For lite innkrevd avløpsavgift fra eierkommuner i 2022		83 681 547
UB selvkost avløp	-	36 933 139
IB selvkost renovasjon		121 801 251
For mye innkrevd renovasjonsavgift fra eierkommuner i 2022	-	-3 709 214
UB selvkost renovasjon	-	118 092 037
IB selvkost renovasjon ryfylke		10 122 960
For lite innkrevd renovasjonsavgift fra eierkommuner i 2022	-	6 084 060
UB selvkost renovasjon ryfylke	-	16 207 020

I henholdt til retningslinjene for selvkost, vil for lite/mye innkrevd avgift reverseres gjennom økning/reduksjon av gebyrene over en periode på 3-5 år.

NOTE 11 Bundne midler

Selskapet har bundne midler knyttet til skattetrekk pr. 31.12.2022 på kr 9 216 052,-.

NOTE 12 Egenkapital

	Selskaps- kapital	Annen innskutt selskapskapital	Annen opptjent egenkapital	SUM Egenkapital
<i>Morselskap</i>				
IB Egenkapital 1.1	27 483 227	4 925 305	200 815 033	233 223 566
Innskudd ny eierkommune	-	-	-	-
Årets resultat overført annen EK	-	-	60 666 470	60 666 470
UB Egenkapital 31.12	27 483 227	4 925 305	261 481 503	293 890 037

IVAR IKS eies av kommunene Gjesdal, Hå, Klepp, Kvitsøy, Randaberg, Sandnes, Sola, Stavanger, Strand, Time, Hjelmeland og Suldal.

	Selskaps- kapital	Annen innskutt selskapskapital	Annen opptjent egenkapital	SUM Egenkapital
<i>Konsern</i>				
IB Egenkapital 1.1	27 483 227	4 925 305	229 481 447	261 889 979
Innskudd ny eierkommune	-	-	-	-
Årets resultat overført annen EK	-	-	77 061 104	77 061 104
UB Egenkapital 31.12	27 483 227	4 925 305	306 542 552	338 951 082

Noter

NOTE 13 Langsiktige fordringer / Langsiktig gjeld

Følgende fordringer forfaller senere enn ett år etter regnskapsårets slutt:

	<u>Mor</u>		<u>Konsern</u>	
	2022	2021	2022	2021
Lån til ansatte	689 994	1 109 992	689 994	1 109 992
Lån til eierkommuner og tilknyttede selskap	0	0	0	0
Sum	689 994	1 109 992	689 994	1 109 992

Følgende gjeld og forpliktelser forfaller mer enn 5 år etter regnskapsårets slutt:

	2022	2021	2022	2021
Langsiktig gjeld	4 839 884 077	4 329 966 505	4 839 884 077	4 329 966 505
Sum	4 839 884 077	4 329 966 505	4 839 884 077	4 329 966 505

NOTE 14 Fond for stenging og etterdrift av deponiet på Sele

Avsatt etterdrift Sele 31.12.2021	7 078 012
Inntekt salg av gass fra etterdrift Sele 2022	236 081
Kostnader for etterdrift 2022	-402 103
Økt avsetning p.g.a endring i forventet årlig etterdriftskostnader.	172 393
Avsatt etterdrift Sele 31.12.2022	7 084 382
Avsatt etterdrift Berakvam 31.12.2021	1 483 442
Kostnader for etterdrift 2022	-139 213
Avsatt etterdrift Berakvam 31.12.2022	1 344 229
Avsatt etterdrift Nordmarka 31.12.2021	1 267 997
Overført i fbm virksomhetsoverdragelse av RYMI	
Kostnader for etterdrift 2022	-16 996
Avsatt etterdrift Nordmarka 31.12.2022	1 251 001

I forbindelse med nedleggelsen av Sele avfallsdeponi er det avsatt for kostnader på bakgrunn av beregnet nåverdi av fremtidige kontantstrømmer for etterdrift frem til 2040.

Beregningen består av inntekter og kostnader som fremkommer som følger:

Inntektene beregnes av estimert gassuttak multiplisert med en estimert pris pr. kwh. Pris per kwh er justert for estimert årlig økning i konsumprisindeksen. Klepp Energi faktureres månedlig for faktisk uttak opp til 15kwh i hht avtale. Kostandene er estimert og også justert for esimert årlig økning i konsumprisindeksen. Nåverdi av inntekter og kostnader er diskontert med en diskonteringsrente.

Årlig økning konsumprisindeks og diskonteringsrente, samt neste års driftskostnad, vurderes årlig i forbindelse med årsoppgjøret. For regnskapsåret 2022 ble avstningen justert opp med kr 172 393,-.

Av etterdriften på Sele er kostnadene fordelt med 59% til næring og 41% til selvkost i hht gjennomsnittlig volum for levert avfall fra 1984.

Note 15 Transaksjoner med nærstående parter

IVAR IKS har i 2022 hatt transaksjoner med datterselskapet IVAR Næring AS.

Næringspliktig aktivitet relatert til renovasjon og avløp ble overført fra IVAR IKS til IVAR Næring AS i 2014. I den forbindelse ble det inngått avtale om kjøp av tjenester fra IVAR IKS til IVAR Næring AS basert på en pris som er kost + 7%.

Totalt har IVAR IKS belastet IVAR Næring AS med 34,3 millioner kroner. Transaksjonene er gjennomført etter prinsipp om armlengdes avstand.

Uavhengig revisors beretning

Til representantskapet i IVAR IKS

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for IVAR IKS.

<p>Årsregnskapet består av:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2022, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og • Konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2022, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.	<p>Etter vår mening:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav • Gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2022 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og • Gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av konsernets finansielle stilling per 31. desember 2022 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
---	--

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke annen informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i annen informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å

rapportere dersom annen informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

BDO AS

Stig Fjelldahl
statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

ORGANISASJON

Eierforhold

IVAR IKS eies av kommunene Gjesdal, Hå, Klepp, Kvitsøy, Randaberg, Sandnes, Sola, Stavanger, Time, Strand, Hjelmeland og Suldal.

Selskapet har hovedkontor i Stavanger kommune, men drifter anlegg og infrastruktur i alle eierkommunene.

Styrende organer

Eierkommunene velger representanter til representantskapet. Det er representantskapet som velger styre, og styret velger selv leder. To av styrets medlemmer velges av og blant de ansatte.

Representantskapet

I representantskapet har det i 2022 vært til sammen 26 representanter valgt fra kommunene med denne fordelingen: Gjesdal 1, Hå 1, Klepp 1, Kvitsøy 1, Randaberg 1, Sandnes 5, Sola 2, Stavanger 10, Time 1, Strand 1, Hjelmeland 1 og Suldal 1 representant. Følgende valgte representanter for perioden 2020-2024 utgjorde IVARs representantskap for 2022:

Gjesdal: Frank Oftedal, Hå: Jonas Skrettingland, Klepp: Sigmund Rolfsen (nestleder), Kvitsøy: Stian Giil Bjørsvik, Randaberg: Jarle Bø, Sandnes: Iselin Høle, Sigurd Sjursen, Jan Refsnes, Inger Anita Merkesdal, Reidar M. Thu, Sola: Trond Sel, Siri Jordbrekk, Stavanger: Jarl Endre Egeland (leder), Hilde Farhet Born, Dagny Sunnanå Hausken, Helge Arntzen, Åse Lill Skår, Katrine Lilleland, Snorre Egeberg Johnsen, Leif Arne Moi Nilsen, Ingebjørg Folgerø, Mette Vabø, Time: Andreas Vollsund, Strand: Irene H. Lauvsnes, Hjelmeland: Gaute Hauge, Suldal: Gerd Helen Bø.

Styret

Styret består av følgende 7 medlemmer:

Stanley Wirak (leder)

Sara Mauland (nestleder)

Trygve Andre Meyer

Hilda Bådsvik

Reinert Kverneland

Anne Waldemar (ansattes representant)

Tore Morten Hope (ansattes representant)

IVAR IKS har over 200 ansatte og skal i henhold til IKS-loven ha to observatører i tillegg til to styremedlemmer. Observatører er: Geir A. Strømmand og Eline Nilsen Furre.

Styret og ledende ansatte er omfattet av selskapets løpende styreansvarsforsikring som dekker personlige rettslige erstatningsansvar for formueskader som disse kan pådra seg i egenskap av sin styre- eller lederfunksjon. Ansvarsforsikringen er plassert hos forsikringsgivere med solid finansiell styrke.

Arbeidsmiljøutvalg

Følgende er medlemmer av arbeidsmiljøutvalget ved årsskiftet 2021/2022:

Fra ledelsen: Ingrid Nordbø, Ernst Georg Hovland og Lene Beadle.

Fra de ansatte: Anne Waldemar, Espen Svendsen og Kjetil B. Pedersen.

Representant fra bedriftshelsetjenesten (Avonova) og stabsleder HR og HMS Astrid Salvesen møter i tillegg fast i utvalget.

HMS

IVAR har et velfungerende system for å ivareta helse, miljø og sikkerhet for de ansatte. Alle avdelinger har et selvstendig HMS-ansvar som står i forhold til den drift og aktivitet avdelingen

utfører. Hendelser (avvik eller uønskede hendelser) meldes elektronisk i et system for hendelsesbehandling.

Organisasjonen har hatt et langsiktig mål om at sykefravær skal være under 4 %. I 2022 var sykefraværet 5,42 %. Det er høyere enn målsetning, men lavere enn 2021. Sykefravær følges opp av ledelsen og sykefravær er alltid tema på møter i AMU. Sykefraværet i 2022 var tidlig på året preget av pandemien, der ansatte med bakgrunn i anbefalinger fra myndighetene, hadde en lavere terskel for å være hjemme, også med mindre forkjølelssymptomer.

IVAR har i 2021 hatt 6 hendelser med personskaade, der en av hendelsene medførte fravær. Hendelsene har oppstått i vår driftsorganisasjon, og ingen av hendelsene er gjentakende. Alvorlige hendelser som har medført fravær, blir gjennomgått for læringsutbytte og iverksettelse av eventuelle tiltak.

IVAR har bedriftslegeordning som omfatter målrettede arbeidsrelaterte helseundersøkelser, og bistand til vurderinger av arbeidsmiljø og øvrige kartlegginger. Sykefravær følges opp av nærmeste leder.

Internkontroll og ISO-sertifisering

Det er utarbeidet et internkontrollsystem som skal sikre at aktivitetene i selskapet utføres etter de krav som er angitt i lover og forskrifter. IVAR er sertifisert i henhold til NS-ISO 9001:2015 og NS-ISO 14001:2015 og blir årlig revidert for å verifisere at kravene i standardene overholdes.

FORSKNINGS- OG UTVIKLINGSAKTIVITETER

IVAR arbeider bevisst med strategi- og tjenesteutvikling. I denne prosessen er det lagt vekt på at det er viktig å utvikle IVAR som et verktøy for regional utvikling. Dette betyr blant annet at selskapet skal være proaktivt og tilrettelegge for en miljøbevisst utvikling av industri, næringsliv og samfunn på generell basis, men særlig innen egne kjernevirksomheter og virksomheter avledet fra disse.

Selskapet jobber kontinuerlig med forskning og utvikling innenfor de primære fagområdene vann, avløp og renovasjon. Flere av de ansatte har utgitt artikler innen sine spesialfelt, og noen har vært benyttet som foredragsholdere både nasjonalt og internasjonalt.

IVAR IKS deltar i flere prosjekter og arbeidsgrupper innen vann, avløp og renovasjon/gjenvinning. Her kan nevnes;

Materialgjenvinning av tekstiler

Utvikling av et regionalt innsamlings- og sorteringssystem for alle typer tekstiler. Samarbeidsprosjekt med Stavanger, Sandnes og Fretex.

Kjemisk gjenvinning

Kjemisk gjenvinning av både blandet plast og definerte plasttyper. IVAR er involvert i flere FoU-prosjekter for teknologiutvikling og bidrar med materialkunnskap og levering av testmateriale. IVAR er bl.a. involvert i et NFR-prosjekt der det skal utvikles kjemiske gjenvinningsløsninger spesielt for vanskelig resirkulerbare plastprodukter, såkalte multilagmaterialer.

Produktutvikling gjenvinningsplast

Utvikling av rørklemmer, basert på IVARs gjenvinningsplast. Produktutvikling hos Bryne Plast. Støtte fra «Katapult»-programmet.

Intensjonsavtale med Lærdal Medical om bruk av gjenvunnet IVAR-plast, samt gjenvinning av Lærdal-plast.

Robotsortering

Videreutvikling av robot-løsning for plukk av batterier i ettersorteringsanlegget. Sammen med Robot Norge AS. Stoppet opp pga. brannen på ESA Forus, men vil bli implementert i nytt anlegg.

BARRINOR (prosjektperiode 2019-2021)

Prosjektet er et samarbeid mellom vannverk (9 vannverk deriblant IVAR), FoU-miljøer og analyseinstanser (SINTEF, NIVA og NMBU), rådgivende ingeniørfirmaer og Norsk Vann.

BARRiNOR har som hovedmålsetting å bidra til en sikrere drikkevannsforsyning ved å kartlegge og dokumentere barriereeffektene ved norske vannbehandlings-anlegg, herunder typisk norske prosessutforminger og driftsformer. Slik dokumentasjon finnes ikke i dag. IVAR har bidratt med forsøk utført i pilotanlegget på Langevatn. Det vil også bli levert prøver for mikrobiologisk kartlegging av vannkvalitet fra gammel og ny vannbehandling. Koronasituasjonen har forsinket prosjektet. Rapport forventes i 2023.

OPTIFILMS (2022-2023)

Prosjektet er et samarbeid mellom Bamble vannverk, Norconsult, SINTEF, Norsk Vann og IVAR der IVAR er prosjektleder. Målet med å øke kompetansen på vannbehandlingsprosessen ozonering-biofiltrering med fokus på drift av alkaliske og biologiske filter. Kunnskapen som fremkommer, vil kunne brukes til å optimalisere driften. Dette vil gi en bedre vannkvalitet, økonomiske besparelser og være ressursbesparende (strøm og vann).

Medlem av referansegruppen for Norsk Vann-prosjektet: Forvaltning av nedbørfelt for overflatevannkilder

Unni Synnøve Lea har deltatt i arbeidsseminar og innspill til utarbeidelsen av rapport om Overvåking av vannkvalitet på distribusjonsnettet. Rapport skal ferdigstilles i 2023.

Forekomst av Aeromonas i vannbehandlingsprosessen og renvannet

Et samarbeid mellom FHI, NMBU og IVAR. Forekomsten og effektiviteten av ulike behandlingstrinn er undersøkt. Arbeidet var en masteroppgave og ble presentert på IWAs "Water safety conference 2022". Arbeidet er sendt inn til et internasjonalt tidsskrift, Water&Health, som skal ha en spesialutgave om sikkerhetsplaner for drikkevann. Forslaget er p.t. ikke behandlet.

WIDER UPTAKE (2020 – 2024)

EU prosjekt om sirkulærøkonomi i vannbransjen hvor IVAR er partner sammen med en rekke norske og internasjonale partnere som involverer både universiteter, forskningsinstitutter, offentlige og private bedrifter. Utvikling av «verktøy» for vurdering av effektiviteten («smartness») i gjenvinning og ressursutnyttelse fra avløp og slam er sentrale tema i prosjektet. Dette er langt på vei i tråd med annen satsingen IVAR alt gjør på dette feltet, og deltakelse i dette prosjektet vil styrke dette ytterligere.

RENASYS AS - FILTERTEKNOLOGI (2018-2023)

Testing av filterenhet for behandling av avløpsvann og slam. I november 2022 ble filterenheten montert på Nærbø renseanlegg for å behandle innløpsvannet til anlegget. Planlagt testperiode er 3 måneder.

BIOWATER TECHNOLOGY AS – UASB (2022-2023)

UASB er en biologisk prosess med granuler (upflow anaerobic sludge blanket). I desember 2022 ble det satt opp en container med UASB-pilot på Grødalaland. Det skal gjennomføres test av UASB-prosessen på avløpsvann fra flotasjonsanlegget. Planlagt testperiode er 1 år.

MAFIGOLD (2019-2022). Utnyttning av ressurser i organiske restprodukter (husdyrgjødsel, fiskeslam, matavfall mv.).

Fremdriften i prosjektet er noe påvirket av koronasituasjonen, og avslutning vil trolig bli utsatt med et år. IVARs bidrag til prosjektet har i hovedsak vært levering av «råstoffer» (biorest, fiskeslam mv.). I tillegg leverer vi et indirekte bidrag gjennom bruk av «gjødselfabrikkpiloten» (konteineren). Den er fortiden utlånt til Grønn Vekst (også en del av MAFIGOLD-konsortiet) som utfører forsøk med den for MAFIGOLD-prosjektet. Fra 2023 er lokal utprøving av biorest i produksjon av plen og grønne tak inkludert i prosjektet.

RENCARBIO – BIOCHAR AS A QUALITY RECYCLING-PRODUCT FROM ORGANIC WASTE FRACTIONS (2021-25)

Prosjektet tar sikte på å undersøke muligheter for å bruke biokull laget av organiske avfallsfraksjoner (f.eks. biorest) i jordbruk og annen plantedyrkingen.

Bedre separering av husdyrgjødsel, økt gjenvinning av fosfor

Via Jæren Biopark AS, som IVAR Næring AS er medeier i sammen med Felleskjøpet AS og Lyse AS, deltar IVAR i et prosjekt som er delfinansiert av Innovasjon Norge sammen med Jæren Biogass AS. Prosjektet har til formål å utføre tester av forskjellige separasjonsmetoder for husdyrgjødsel, for å avgjøre hvilken metode som gir best biogassutbytte og fosformengde fra tørrfraksjon etter separering. IVAR skal bidra med prøvetaking og analysering, samt veiledning, rapportering og kvalitetssikring i gjennomføring av prosjektet.

PHARMASEA

I prosjektet skal distribusjon og effekter av legemidler i marine økosystemer kartlegges og risiko vurderes. Det vil foregå prøvetaking av innløps- og utløpsvann på SNJ, samt i vann, sedimenter og biota rundt utløpet i Håsteinsfjorden. Prosjektet er finansiert av EU og er et samarbeid mellom universiteter i Norge, Tyskland, Italia og Spania. IVARs rolle i prosjektet er å tilrettelegge for og delta i prøvetaking i anlegget.

BEMANNING, LIKESTILLING OG DISKRIMINERING**Personell**

Ved årsslutt var det 253 fast ansatte i IVAR, dette utgjorde 214,07 årsverk, og i tillegg var det 9 lærlinger.

Gjennomsnittsalderen på fast ansatte var ved årsslutt 44,13 år mot 43,43 år i 2021. 34 % av de ansatte er kvinner, 66 % av de ansatte er menn. Det er en svak økning i andelen kvinner fra 2021. Ledergruppen består av 5 menn og 3 kvinner. I tillegg er det 15 menn og 8 kvinner med lederansvar i IVAR. Styret i IVAR består av 4 kvinner og 5 menn.

Ved årsskiftet bestod ledergruppen av adm. direktør Ingrid Nordbø, avdelingsleder økonomi og anskaffelser Jostein Karlsen, avdelingsleder drift VA Ernst Georg Hovland, avdelingsleder plan og utbygging Njål Erland, avdelingsleder gjenvinning Audun Roaldkvam, avdelingsleder tjenesteutvikling Lene Beadle, stabsleder HR og HMS Astrid Salvesen og stabsleder kommunikasjon og digitalisering John Prestegård.

Les mer om likestillingsredegjørelse i årsrapporten som offentliggjøres på selskapets hjemmeside.

ØKONOMI

Regnskapsåret 2022 er i stor grad preget av unormalt høye strømpriser, generelt sett høy prisstigning og høyere rentenivå enn det 2022-budsjettet la opp til. Dette har medført dårligere resultatutvikling enn budsjettet for selvkostområdene samlet, samt strammere likviditet for selskapet.

Inntekter

Inntektene kommer fra salg av drikkevann, rensing av avløpsvann og avfallsbehandling. Vann og avløp betales delvis etter målt forbruk og delvis som et fastledd fordelt etter antall innbyggere i eierkommunene. Salg av avfallsfraksjoner som materialgjenvinnes gir inntekter som godskrives renovasjon.

Statlige reguleringer setter krav til hvordan selskaper som arbeider med vann, avløp og renovasjon skal beregne priser for inndekning av kostnadene etter selvkostmetoden som beskrives i «Veileder for selvkostforskriften» (H—2465) Kommunal- og moderniseringsdepartementet, november 2020), og forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer (selvkostforskriften) som trådte i kraft 01.01.2020.

Resultatoppstillingen viser for inntektene samlet en økning fra 2021 til 2022. Det påpekes her at under-/overskudd på de tre selvkostområdene håndteres regnskapsmessig med inntektsøkning/-reduksjon med motpost i balansen. Selvkostvirksomheten har for 2022 samlet gått med betydelig underskudd som balanseres med inntektsøkning og fordring mot eierkommunene.

Selskapet har dessuten inntekter knyttet til investeringer utført for eierkommuner med utvidet driftsavtale. Disse investeringene utføres av IVAR og viderefaktureres de aktuelle kommunene, og framgår dermed som driftskostnader og tilsvarende driftsinntekter i IVARs regnskap.

Det vises for øvrig til note 2 og 10 for spesifisering av økonomiske resultater.

Kostnader

Gjennom arbeidet med oppfølging av budsjett og økonomiplan settes fokus både på driftskostnader og investeringer. De enkelte områder arbeider med rammer for drift som følges opp gjennom jevnlig rapportering. Kostnadskontroll og effektivitet må balanseres mot kvalitet og miljø. I likhet med andre selskaper har IVAR opplevd en betydelig kostnadsøkning på grunn av høy strømpris, økt rentenivå, samt høyere generell prisstigning enn normalt.

Resultat

Selvkostresultatene føres som nevnt i balansen som gjeld eller fordring i forhold til eierkommunene. For vann var det i 2022 et underskudd på 98,9 mill. mot et budsjettert underskudd på kr 47,6 mill. Avviket skyldes i hovedsak høyere kapitalkostnader på grunn av økt rentenivå og økte strømkostnader. Det ble for 2022 budsjettert med underskudd med inndekning fra tidligere års overskudd for vann.

Resultatet for avløp viste et underskudd på 83,7 mill. kroner mot budsjettert underskudd på kr 27,2 mill. Økte strømpriser, inntektssvikt som følge av økt lavere mengder mottatt avløpsvann som følge av mindre nedbør, samt økt rentenivå er hovedforklaring på avviket. Det ble for 2022 budsjettert med underskudd med inndekning fra tidligere års overskudd for avløp.

For renovasjon var det i økonomiplanen lagt opp til et overskudd på kr 1,4 mill. kr for 2022, mens regnskapet viser at overskuddet ble på kr 3,7 mill. Her har vi et akkumulert underskudd fra tidligere år.

Regnskapet for 2022 er t påvirket av brannen på ettersorteringsanlegget. Uten drift på anlegget er driftskostnadene redusert samtidig som at salgs- og tilskuddsordninger også gi betydelig inntektsreduksjon. Økte strøm- og rentekostnader påvirker også selvkostområde renovasjon. IVAR Renovasjon Ryfylke gikk med et underskudd på kr 6,1 mill. mot budsjettert overskudd på kr 0,5 mill. Økte innsamlingskostnader knyttet til utrulling av 4 dunk system sammen med økte rente- og strømkostnader er hovedforklaringer på budsjettavviket.

Det vises til note 10 for resultater på de enkelte selvkostområdene.

Etter at resultatet for selvkostområdene er ført som gjeld/fordring mot kommunene, viser resultatet for IVAR IKS (morselskapet) et overskudd på kr 61,4 mill. før skatt. Resultatet skyldes overskudd på kr 59,2 mill. for finansposter fordi kalkylerentene har vært betydelig høyere enn selskapets lånegjeldsrenter, mens avsetning til etterdrift Sele er økt med kr 0,1 mill. Dessuten har vi et overskudd fra IVAR IKS' salg til IVAR Næring AS er på kr 2,2 mill., og vi får dermed et samlet overskudd før skatt på kr 61,4

Årets resultat etter skattekostnader på kr 0,7 mill. viser et overskudd på kr 60,7, se note 2. Overskuddet føres mot annen opptjent egenkapital. IVAR IKS betaler skatt for selskapets næringsvirksomhet som viderefakturerer næringskostnadene til IVAR Næring AS med 7 % påslag. Tilsvarende kommentarer som i avsnittene ovenfor gjelder også for konsernet.

Disponering av resultat

Avsettes til annen opptjent egenkapital kr 60 666 470

Balanse

Bokførte anleggsmidler representerer de investeringene som er foretatt innenfor hvert enkelt område redusert for avskrivninger. Det er beregnet avskrivninger basert på objektenes gjenværende økonomiske levetid. Totalt er det investert for kr 555 mill. i 2022. For spesifisering av investeringene viser vi til note 5 og 6.

IVAR har en egenkapitalandel på 5,5 %. Dette er normalt lavt for bedrifter, men lav egenkapitalandel og høy gjeldsandel må sees i lys av at IVAR er et selvkostfinansiert selskap der det legges opp til 100 % lånefinansiering av investeringer.

Pensjonsansvar

Pensjonsansvaret er dekket gjennom en pensjonsordning i KLP og er regnskapsført i henhold til god regnskapsskikk- NRS 6. IVAR har ingen ordninger utover avtalen med KLP, og viser ellers til egen note for spesifikasjon av våre pensjonskostnader.

Organisering næringsvirksomhet

IVAR har organisert næringsvirksomheten i et eget selskap - IVAR Næring AS - som har andeler i Forus Energigjenvinning Holding AS, Stølskraft AS, Minorga Vekst AS, Svåheia AS og Biogass Konsortium AS.

Næringsvirksomheten foregår i IKS'et som fakturerer IVAR Næring AS for en forholdsvis andel av kostnadene med et påslag i henhold til aksjelovens krav om armlengdes avstand. Det er IVAR Næring AS som så fakturerer næringskundene.

Det er på bakgrunn av at IVAR eier IVAR Næring AS at de utgjør et konsern og avlegger konsernregnskap.

Skatt

IVAR har tradisjonelt ikke blitt definert som skattepliktig virksomhet. Skattekostnad på kr 687 556 i 2022 gjelder resultat for næringsvirksomheten i IVAR IKS. Det vises til note 4. Næringsvirksomheten i IVAR IKS blir ført som salg til IVAR Næring AS.

Finans-, markeds-, kreditt- og likviditetsrisiko

IVAR hadde ved årsskiftet langsiktige lån på kr 4,8 mrd. Dette betyr at selskapet må være bevisst sin finansielle risiko i forhold til rentenivå. Gjeldende nedbetalingsplan for lånegjelden avviker for nedskrivningstiden for anleggsmidlene. IVAR er i prosess med långiverne med sikte på å harmonisere nedbetalings- og nedskrivningstid i tråd med vedtak i representantskapet.

IVAR anses generelt ikke å være utsatt for stor kreditt-, likviditets- eller markedsrisiko. Dette fordi selskapet, pga. sin soliditet, ikke har problemer med å oppta nye lån fra eksterne finansinstitusjoner. utfordringen ligger i å fastsette gebyrer som gir en viss forhåndsinnkreving, men innfor regelverket som sier at overskudd kan framføres inntil 5 år. De store kostnadsøkningene knyttet til strøm og renter har gitt underskudd et samlet akkumulert underskudd som medfører likviditetsmessige utfordringer for IVAR.

For IVAR som selvkostbedrift gjelder at en kalkylerente som bygger på 5 års swap-rente med et påslag på 0,5 % belastes gebyrgrunnlaget, og må sees opp mot selskapets rentekostnader knyttet til lånegjeld. Lånegjeldsrentene er i hovedsak knyttet til 3 mnd. nibor med en margin på i snitt 0,55 %. Kalkylerenten er dermed normalt høyere enn lånegjeldsrentene, men noen år kan forholdet være motsatt. For å håndtere dette forholdet vedtok styret i sak 2018/30 *Rentestrategi* at renteoverskudd det enkelte år skal avsettes til rentefond til bruk i år der lånerente overstiger kalkylerente. Rentefondet inngår i *Annen oppspart egenkapital*. Differansen mellom kalkylerente og lånegjeldsrente var i 2022 på hele 59 mill. kroner.

Kontantstrøm

Likviditeten i IVAR har normalt vært god, men de store kostnadsøkningene i 2022 i hovedsak knyttet til økte strøm- og rentekostnader har medført at selskapet nå har et akkumulert underskudd for alle selvkostområdene samlet på kr 190,6 mill. som fører til en anstrengt likviditet.

Selskapet har i 2022 tatt opp nye lån innenfor den vedtatte rammen som opprinnelig gjaldt for 2021 i økonomiplanen. Vedtatt låneopptak for 2022 er delvis utsatt til 2022 fordi vi har hatt forskyvninger i framdrift for større investeringsprosjekter. På grunn av den anstrengte likviditeten blir det nødvendig å ta opp investeringslån tidligere enn normal.

Gebyrene for vann og avløp er betydelig oppjustert for 2023 for å håndtere kostnadsøkningene og starte nedbetaling av underskudd.

For spesifikasjon av kontantstrømmer vises ellers til regnskapsoppstillingen.

Hovedårsaken til forskjellen mellom kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter og driftsresultatet er årets avskrivninger og påløpt, ikke mottatte inngående fakturaer. Kontantstrøm til investeringsaktiviteter gjelder i hovedsak investeringer i nye anlegg, mens kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter er netto opptak gjeld.

ØVRIGE KOMMENTARER

Arbeidet med å effektivisere og utvide tjenestetilbudet til kommunene har høy prioritet. Kjernevirksomheten er leveranse av drikkevann, håndtering og rensing av avløpsvann og mottak og gjenvinning av kommunalt avfall. I tråd med de strategiske satsingsområdene som ble trukket opp av styre og representantskap etter ROVAR-prosessen, har IVAR videreutviklet tjenestetilbudet til kommunene og leverer i dag tjenester innen hele verdikjeden for sektoren. Det innebærer at det inngås bilaterale avtaler om drifts- og kompetansetjenester ut over fellestjenestene etter den enkelte kommunes behov. I enkelte kommuner leverer IVAR alle kommunale tjenester innen vann avløp, og renovasjon. For 2022 gjaldt det kommunene Kvitsøy, Strand og Hjelmeland, samt renovasjonstjenesten for Time kommune.

IVAR er ansvarlig for hele renovasjonstjenesten for kommunene Suldal, Hjelmeland og Strand. Denne virksomheten er skilt ut i eget selvkostområde for IVAR Renovasjon Ryfylke.

IVAR er inne i en periode med store investeringer med økning i kapitalkostnader. Selvkostprinsipper tilsier at inntektene kan økes tilsvarende gjennom gebyrer til kommunene, slik det framgår av økonomiplanen. IVAR vil samtidig holde fokus på å ha høy produktivitet for å holde gebyrene til kommuner og abonnenter så lave som mulig.

Ettersorteringsanlegget på Forus var i full og god drift i 2022, men den tragiske brannen 22.07.2022 har stoppet all drift. IVAR mottar fortsatt husholdningenes restavfall som midlertidig videresendes direkte til forbrenningsanlegget på Forus. Brannen gjør at IVAR har reduserte kostnader, men manglende sortering gir også betydelig inntekts- og tilskuddstap.

Styrende organer i IVAR vil i løpet av første halvår få forelagt forslag til vegvalg for gjenoppbygging av ettersorteringsanlegget. Anlegget er forsikringsmessig godt dekket gjennom fullverdigforsikring for bygdelen og førstrisikoforsikring for maskiner, inventar og løsøre. Det er imidlertid visse likviditetsmessige utfordringer knyttet til lånegjeldsbetjeningen i gjenoppbyggingsperioden.

IVAR er omfattet av lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (Åpenhetsloven) som trådte i kraft 01.07.2022. Redegjørelse for IVARs etterlevelse av loven publiseres på selskapets hjemmeside innen 01.07.2023.

IVAR arbeider med å tilpasse virksomheten til myndighetenes miljøkrav, blant annet mål om reduksjon i utslipp av klimagasser. Miljøkrav skal være styrende for IVAR ved valg av energiløsninger, og ved anskaffelser til drift og nyanlegg.

Fortsatt drift

Regnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift, en forutsetning som styret mener er oppfylt.

Konklusjoner

Etter styrets oppfatning gir det framlagte resultatregnskap, balanse og tilhørende anmerkninger, tabeller og diagrammer for både morselskap og konsern en fyllestgjørende informasjon om IVARs virksomhet og økonomiske stilling ved årsskiftet 2022/2023. Etter regnskapsårets slutt har det ikke inntruffet forhold som er av betydning for å kunne vurdere selskapets stilling.

Stavanger 31. mars 2023

Stanley Wirak

Sara Mauland

Trygve Andre Meyer

(styrets leder)

(nestleder)

Hilda Bådsvik

Reinert Kverneland

Anne Waldemar

Tore Morten Hope

Ingrid Nordbø
(Adm. dir.)

Saksframlegg

Ettersorteringsanlegget, vurdering av sorteringskonsept

Saksbehandler: Ingrid Nordbø
Arkivsak nr: 22/560

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
2023/13	Styret IVAR IKS	31.03.2023

Saksutredning:

I styremøte 21. januar ble det lagt frem en plan for delbeslutninger frem til beslutning om oppstart av gjenoppbyggingen.

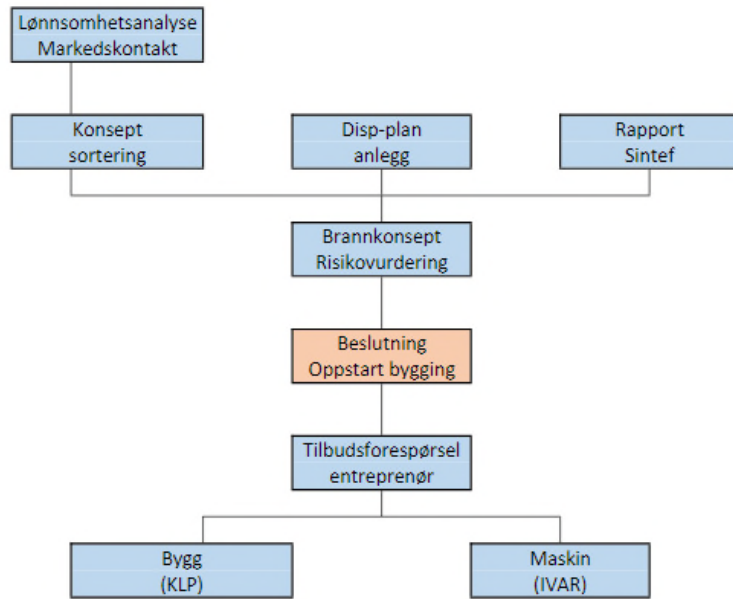
Til dette styremøte vil vi presentere underlag for drøftinger av valg av sorteringskonsept. Dette innebærer dimensjonerende avfallsmengder, antall fraksjoner som bør sorteres og forholdet mellom de to sorteringslinjene restavfall og papir, samt plastforedlinganlegget.

Det er flere forhold som påvirker disse vurderingene. Siden anlegget ble bygget har flere andre byområder i Norge besluttet å satse på ettersortering, og flere står midt i prosessen med å treffe investeringsbeslutning. Det ser nå ut til å bli etablert en nasjonal anleggstruktur for ettersortering, i tråd med anbefalingene i en nasjonal utredning i regi av Handelens miljøfond. I en slik struktur vil regionale anlegg som vårt sortere noe færre fraksjoner enn vårt anlegg gjorde. IVAR må vurdere om vi skal tilpasse oss en slik struktur, eller opprettholde sorteringsnivået vi hadde.

IVARs har gjort nøye vurderinger av anleggsdesignet etter erfaringen med brann. I tillegg har forsikringsbransjen både før og etter brannen kommet med flere tekniske krav til avfallsanlegg. Ønskede brannsikkerhetstiltak kan gripe inn i anleggsdesignet, ved at vi vil ønske å dele opp de ulike sorteringsprosessene på en annen måte enn tidligere. Dette kan påvirke anleggsdesignet, og gjør også at forholdet mellom de ulike anleggsdelene restavfall, papir og plastforedling må sees på på ny.

Arbeidet pågår for fullt, og vi vil legge frem materialet i møtet, evt. ettersende i kommende uke.

Plan for beslutninger fra styresaken 21. januar:

Forslag til vedtak:

<Skriv her>

Med hilsen

Ingrid Nordbø

Ingrid Nordbø

Saksframlegg

Orienteringssaker

Saksbehandler: Eli Marie Apell
Arkivsak nr: 23/222

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
2023/14	Styret IVAR IKS	31.03.2023

Underliggende saker:

Saksnummer	Tittel
2023/14.1	Forslag til revidert avløpsdirektiv. Konsekvenser for norske avløpsanlegg.
2023/14.2	Håland høydebasseng

Saksutredning:

Forslag til vedtak:

Sakene tas til orientering

Med hilsen

Ingrid Nordbø

Eli Marie Apell

Saksframlegg

Forslag til revidert avløpsdirektiv. Konsekvenser for norske avløpsanlegg.

Saksbehandler: Lene Beadle
Arkivsak nr: 23/244

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
2023/14.1	Styret IVAR IKS	31.03.2023

Saksutredning:

EU-direktiv om avløp revideres – kan få store konsekvenser for norske renseanlegg og gi adskillig økte avløpsgebyr for våre kommuner

Bakgrunn

Kravene til norske avløpsrenseanlegg er i dag forankret i tilstanden i vannforekomsten. Det er størrelsen på tettstedet og sårbarheten i vannforekomsten som avgjør hvor omfattende krav til rensing som stilles i utslippstillatelsen for et gitt renseanlegg. Denne reguleringen sikrer at miljønyttene av investeringer gjort i avløpsrensing i Norge er god.

EU-kommisjonen la 26. oktober 2022 fram et forslag til revidert avløpsdirektiv. De endringene som potensielt kan få størst konsekvenser for norske avløpsanlegg er at alle renseanlegg med utslipp over 1000 personekvivalenter (pe) vil få økte rensekrav *uavhengig av resipient*. Tidligere var kravene i forurensingsforskriften rettet mot tettbebyggelser fra 10 000 pe for utslipp til sjø. I tillegg vil krav om fjerning av både fosfor og nitrogen bli obligatorisk for alle større anlegg som behandler en belastning lik eller større enn 100 000 pe, også dette *uavhengig av tilstanden i vannforekomsten*.

En løsrivelse av rensekravene fra tilstanden i resipienten på denne måten vil få store konsekvenser for Norge med en lang kystlinje og en høy andel renseanlegg med utslipp til robuste vannforekomster i Nordsjøen. IVARs anleggsportefølje holder en høy teknologisk standard, og oppnår gode miljøresultater. Årlig benchmarking gjennom BedreVann viser at IVAR og våre kommuner ligger godt an, sammenlignet med andre områder i landet. Likevel vil direktivet, dersom det blir vedtatt i sin nåværende form, innebære omfattende nye investeringsbehov for IVAR som resten av landet.

Av IVARs 11 renseanlegg har 10 anlegg utslipp til *mindre følsomt område* iht forurensningsforskriften. Etter det nye direktivet vil det ikke lenger være tillatt med bruk av betegnelsen *mindre følsomme områder* som i dagens forskrifter.

Vi foretar jevnlig resipientundersøkelser som viser at våre utslipp ikke har skadelige effekter på miljøet. Det er dermed grunn til å anta at ombygginger og nyanlegg IVAR og kommunene vil måtte gjennomføre for å oppfylle eventuelle nye krav, ikke vil ha miljønytte som står i forhold til investeringene.

I tillegg skal direktivet ivareta nye hensyn som reduksjon av forurensning fra overvann,

klimagassutslipp, energiforbruk og mikroforurensning-/sykdomsovervåkning i avløpsvann. Også dette vil innebære investeringer hos både IVAR og våre eierkommuner

Prosess

Høringsfristen for innspill til EU var 14. mars 2023. Etter påtrykk fra bl.a. den nasjonale interesseorganisasjonen for vannbransjen, Norsk Vann, åpnet Miljødirektoratet for innspill før deres egen høringsfrist til EU. Miljødirektoratets høring ble publisert 17. februar, men uten direkte varslings til verken kommuner eller IKSer. Det ble satt en kort høringsfrist som var 5. mars 2023. Norsk Vann varslet sine medlemmer om høringen, og IVAR gav sin uttale innen høringsfristen:

IVAR IKS er bekymret for konsekvensene forslaget til revidert avløpsdirektiv fra EU vil få for IVAR-regionen. IVAR er et interkommunalt selskap som er eid av 12 kommuner. I disse kommunene eier og drifter IVAR totalt 10 renseanlegg med utslipp til mindre følsomt område. Forslaget vil gi vesentlig stenger rensekrav for alle disse renseanlegg. Vi mener forslaget ikke tar hensyn til lokale forhold og har minimumskrav som vil føre til høye kostnader for våre eierkommuner uten tilsvarende miljønytte og uten at kravene er forankret i tilstanden i vannforekomsten. Vi mener kravene må være begrunnet ut ifra et mål om å sikre god tilstand i vannforekomsten slik vannforskriften krever, i tillegg til å beskytte folkehelsen og ivareta brukerinteresser.

IVAR har 4 renseanlegg som har krav om primærrensing og utslipp til Jærkysten. Det gjennomføres regelmessig resipientundersøkelse langs Jærkysten. Undersøkelsene konkluderer med at utslippene ikke ser ut til å ha skadelige effekter på miljøet, og at status som mindre følsomt område kan opprettholdes, se vedlegg. Det pågår en undersøkelse av Jærkysten nå som er ferdig i løpet av 2023/2024.

I tillegg til å gi høringsinnspill til Miljødirektoratet, valgte IVAR også å sende innspill direkte til EU, innen høringsfristen som var 14. mars 2023. Etter gjennomført høring vil Kommisjonen vurdere mottatte innspill og eventuelt endre sitt forslag. Endelig forslag vil bli lagt fram for EU-parlamentet og Rådet, før endelig direktiv kan vedtas. Etter at revidert direktiv er vedtatt i EU, vil det også være en egen nasjonal høring av regelverket i forbindelse med gjennomføring av direktivet i norsk rett.

EU-kommisjonen har et uttalt mål om at direktivet vedtas innen våren 2024. Revisjonen skal bidra til ytterligere reduksjon i forurensningstilførslene fra utslipp av kommunalt avløpsvann, bedre vannkvaliteten i Europa, redusere utslipp av klimagasser og øke energieffektiviteten avløpssektoren. I tillegg skal direktivet bidra til bedre rensing av mikroforurensning og overvåking av patogener i avløpsvann.

De første nye fristene for å forbedre offentlige avløpssystemer trer i kraft allerede fra 2027, ifølge dette forslaget.

Viktige punkter i forslaget til revidert avløpsdirektiv:

- Virkeområdet utvides, samtidig som skillet mellom ferskvanns- og sjøresipienter fjernes.
- Definisjonen av tettbebyggelse endres og konkretiseres
- Minimum sekundærrensing blir gjeldende for alle tettbebyggelser over 1000 pe, uavhengig av tilstanden i resipienten (dagens grense er 10 000 for utslipp til sjø og 2000 for utslipp til ferskvann)
- Kravene til rensegrad for nitrogenfjerning og fosforfjerning strammes inn.
- Alle renseanlegg som mottar mer enn 100 000 pe skal ha både fosfor- og nitrogenfjerning, uavhengig av tilstanden i resipienten, i tillegg til et fjerde rensetrinn for å fjerne mikroforurensning.

- Det fjerde rensetrinnet skal finansieres av en nasjonal produsentansvarsordning.
- Utslipp av kommunalt avløpsvann fra tettbebyggelser mellom 10 000 pe og 100 000 pe kan måtte gjennomgå både tertiær- og kvartærrensing senest innen 2040, dersom resipientens tilstand eller bruk gjør det nødvendig.
- Energieffektivitet blir en integrert del av tillatelsene.
- Avløpssektoren skal være energinøytral innen 2040, et krav som omfatter alle anlegg som mottar mer enn 10 000 pe.
- Det er foreslått endringer som konkretiserer hvordan utslipp til vann via eksternt renseanlegg (indirekte utslipp) skal vurderes ved fastsettelse av utslippsgrenser for IED-bedrifter.
- Straffereaksjoner skal innføres ved overtredelse av krav, og det forutsettes at disse skal være effektive, proporsjonale og virke avskrekkende.

Norsk Vann har gjort en gjennomgang av forslaget til nytt avløpsdirektiv fra EU, inkludert mulig konsekvens for Norge: https://norskvann.no/wp-content/uploads/V2_Gjennomgang-av-forslag-til-nytt-avlopsdirektiv-fra-EU.pdf.

Norsk Vann har også levert inn høringsinnspill til Miljødirektoratet:

<https://norskvann.no/avlopsdirektiv-norsk-vanns-horingsinnspill-til-miljodirektoratet-om-eus-forslag-til-revidert-avlopsdirektiv/>

Hovedpunktene fra norsk vann sitt høringsinnspill er som følger:

1. Det foreslåtte minimumskravet for alle avløpsrenseanlegg i tettbebyggelser over 1 000 pe er ikke målrettet for norske vannforekomster. For oksygenrike vannforekomster i områder som ikke er nitrogensensitive, vil det ofte gi en bedre beskyttelse av vannmiljøet å ha minimumskravet knyttet til reduksjon av fosfor (regulert under tertiærrensing), slik dette allerede er gjennomført i store deler av landet (omtalt som høygradig rensing i SSB rapporter). Der hvor utslippet går til en robust sjøresipient (mindre følsomt område i dagens forskrift) vil tilpassede renskrav kunne gi like god miljøbeskyttelse av vannforekomsten som de foreslåtte minimumskravene gir for utslipp til en resipient som er sårbar for utslipp av organisk stoff. Tilpassede renskrav vil i slike områder være den mest bærekraftige løsningen.

2. Norsk Vann støtter krav til nitrogenfjerning der vannforekomsten er sårbar for tilførsel av nitrogen. Miljømålene kan imidlertid mange steder nås uten det svært høye minimumskravet som er foreslått, dvs. krav til renseseffekt for nitrogen på 85% eller utslippskonsentrasjon på maksimalt 6 mg/l. Minimumskravet bør reduseres. Det kan eventuelt stilles differensierte renskrav for nitrogen, basert på anleggsstørrelse og vanntemperatur.

3. Et absolutt krav om å fjerne nitrogen for alle anlegg over 10 000 pe i nedbørfeltet til et sårbart område er ikke bærekraftig. Renseanlegg med nitrogenfjerning har et stort klima- og miljøfotavtrykk, både under bygging og drift. Kravet må ta hensyn til hvor mye nitrogen fra utslippet som når frem til, og dermed påvirker, den sårbare vannforekomsten. Renseanlegg bør fjerne nitrogen der dette vil gi miljøgevinst for det sårbare området, og ikke alene fordi utslippet skjer i nedbørfeltet til en vannforekomst som er sårbar for nitrogen. Naturlig retensjon, dvs. hvor mye som holdes tilbake eller brytes ned på veien, må inngå som del av beslutningsgrunnlaget.

4. Det er positivt at direktivet inkluderer krav til fjerning av mikroforurensninger i tettbebyggelser over 10 000 pe, der vannforekomsten er sårbar for utslipp av denne type stoffer. Vi mener også at det er viktig at prinsippet om at forurenser betaler skal innføres,

gjennom et utvidet ansvar for de som produserer stoffer som skader vannmiljøet og truer folkehelsen. På den måten får produsenten et nødvendig insentiv til å legge om til produkter som ikke inneholder skadelige stoffer som havner i vannmiljøet. Vi mener imidlertid at kravet om kvartærrensing bør baseres på en risikovurdering, også for anlegg over 100 000 pe. I tillegg er vi skeptiske til at kravet er formulert som 80 % reduksjon, og ikke tar hensyn til konsentrasjonen av mikroforurensninger i innløpsvannet. Det kan føre til unødvendig ressurskrevende prosesser for avløpsvann med lavt innhold av mikroforurensninger. Kravet bør derfor omformuleres.

5. Det er positivt med krav om helhetlige planer knyttet til vann i by, med mål om å redusere forurensning fra overløp og utslipp av overvann. Det foreslåtte veiledende målet om å redusere utslipp via overløp til under 1 % er imidlertid urealistisk og fremstår som forpliktende når det settes en konkret tidsfrist for når det skal nås. Fastsettelse av mål og tidsfrister bør overlates til landene, i tråd med behov i vannforekomsten og integrert med metodikk som er etablert i henhold til vanddirektivet.

6. Norsk Vann støtter krav til økt dokumentasjon av rensresultater og utslipp, men mener at kravene knyttet til utslippskontroll bør oppdateres. Kravene er utformet med tanke på konvensjonelle avløpsrenseanlegg og kan hindre ny teknologi og hensiktsmessige løsninger. Det må åpnes for alternativ utslippskontroll og -dokumentasjon, slik at krav til prøvetaking ikke hindrer bruk av naturbaserte løsninger, som infiltrasjon. Det bør i tillegg åpnes for alternative metoder for å dokumentere rensegrad, som for eksempel on-line målere eller bruk av andre driftsparametere. Dette vil redusere behovet for konvensjonell prøvetaking. Vi mener også at antallet kontrollprøver i forslaget er uforholdsmessig høyt for de største anleggene.

7. De forventede kostnadene som er beskrevet i bakgrunnsdokumentene til direktivet er altfor lave. Norge må forvente langt høyere kostnader med tilhørende økning av innbyggernes gebyr. Noe som skiller Norge fra mange europeiske land er kaldt innløpsvann og overbygge/innendørs anlegg, som medfører høyere driftskostnader. Svært mange nye tettbebyggelser i Norge vil bli omfattet av direktivet når virkeområdet justeres til å omfatte alle tettbebyggelser fra 1 000 pe, spesielt på grunn av bosettingen langs vår langstrakte kyst.

8. Mange av tidsfristene som er foreslått i direktivet er urealistiske. Det er allerede i dag store utfordringer knyttet til kapasitet og kompetanse i markedet. Det vil for eksempel ikke være mulig å bygge om alle mekaniske og kjemiske avløpsrenseanlegg i alle tettbebyggelser fra 1000 pe til sekundærrensing innen 2030. I tillegg kommer nye krav til tertiær- og kvartærrensing. Den mest krevende jobben blir likevel å sanere og fornye ledningsnett, inkludert overførings- og pumpeledninger.

IVARs renseanlegg

IVAR har som kjent gode anlegg av teknisk høy standard. Alle anlegg, med unntak av Nærbø renseanlegg, oppfyller renskravene, og resipientundersøkelsene viser at våre utslipp ikke har skadelig effekt på vannforekomsten. Dersom avløpsdirektivet blir vedtatt slik det foreligger i forslaget, vil dette likevel ha store konsekvenser for IVARs eksisterende anlegg. Av IVARs 11 avløpsanlegg vil de aller fleste få økt renskrav som vil kreve store investeringer. Det er umulig å si noe nøyaktig om størrelsen på samlede investeringer, men størrelsesorden 2 – 4 milliarder kroner er ikke usannsynlig. Dette vil resultere i adskillig høyere avløpsgebyr for våre kommuner.

Tabellen nedenfor gir en oversikt over IVARs renseanlegg med hvilke rensekrav og rensemetode anleggene har i dag.

Anlegg	Dagens rensekrav	Dagens rensemetode	Resipient
IVAR sentralrenseanlegg Nord-Jæren (SNJ)	Sekundærrensing	Biologisk	Håsteinfjorden
IVAR renseanlegg Grørdaland	Primærrensing	Biologisk/kjemisk	Nordsjøen
IVAR renseanlegg Vik	Sekundærrensing	Biologisk	Nordsjøen
IVAR renseanlegg Nærbø	Primærrensing	Mekanisk (sil)	Nordsjøen
IVAR renseanlegg Bore	Primærrensing	Mekanisk (sil) med polymerdosering	Nordsjøen
IVAR renseanlegg Grytnes	Mekanisk rensing	Mekanisk (sil)	Idsefjorden
IVAR renseanlegg Sirevåg	Mekanisk rensing	Mekanisk (sil)	Nordsjøen
IVAR renseanlegg Vigrestad	Mekanisk rensing	Mekanisk (sil)	Nordsjøen
IVAR renseanlegg Tau	Mekanisk rensing	Mekanisk (sil)	Hidlefjorden
IVAR renseanlegg Oltedal	Fosforfjerning	Biologisk/kjemisk	Oltedalsåna
IVAR renseanlegg Hjelmelandsvågen	Mekanisk rensing	Mekanisk (sil)	Hjelmelandsfjorden

Mekanisk rensing:

En renseprosess som krever 20% reduksjon av faste partikler i avløpsvannet (SS – suspendert stoffmengde) beregnet som årlig middelvei av det som blir tilført renseanlegget, eller 100 mg SS/l ved utslipp beregnet som årlig middelvei

Primærrensing:

En renseprosess der både

1. Mengden oksygen som går med til å bryte ned organisk stoff i vannet (BOF – biologisk oksygenforbruk) i avløpsvannet reduseres med minst 20% av det som blir tilført renseanlegget eller ikke overstiger 40 mg O₂ /l ved utslipp og
2. Mengden faste partikler i avløpsvannet (SS – suspendert stoffmengde) reduseres med minst 50% av det som blir tilført renseanlegget eller ikke overstiger 60 mg/l ved utslipp.

Sekundærrensing:

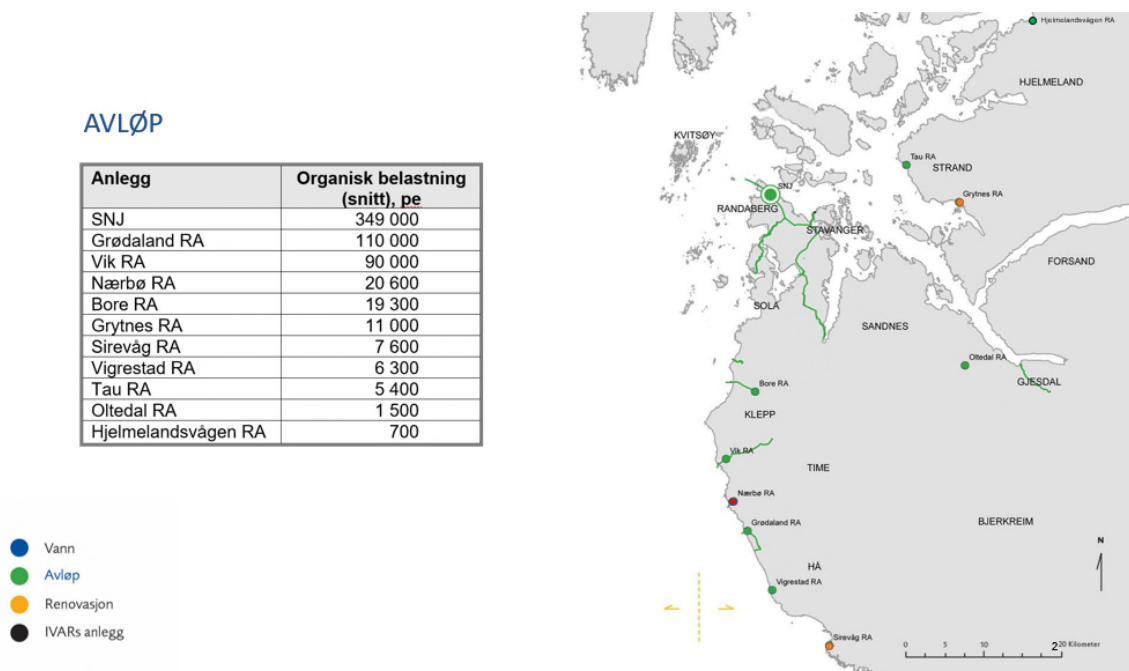
En renseprosess der både

1. Mengden oksygen som går med til å bryte ned organisk stoff i vannet (BOF – biologisk

- oksygenforbruk) i avløpsvannet reduseres med minst 70% av det som blir tilført rensenanlegget eller ikke overstiger 25 mg O₂ /l ved utslipp og
- Mengden organisk stoff som er kjemisk nedbrytbart (KOF – kjemisk oksygenforbruk) reduseres med minst 75% av det som blir tilført rensenanlegget eller ikke overstiger 125 mg O₂ /l ved utslipp.

Fosforfjerning:

En renseprosess der fosformengden i avløpsvannet reduseres med minst 90% av det som blir tilført rensenanlegget.

Figur 1 - Kart som viser lokasjon av IVARs avløpsrenseanlegg og den organiske belastningen

Figur 1 viser lokasjonen til alle IVARs avløpsrenseanlegg. Gjeldende krav er overholdt på alle lokasjonene markert med grønt punkt. Ved to anlegg som er markert med oransje punkt (Sirevåg og Grytnes) pågår arbeid for å kartlegge faktisk belastning til anlegget som grunnlag for eventuelt søknad om ny utslippstillatelse. Et anlegg, Nærbø, overholder i dag ikke renskrav. Ved dette anlegget pågår det testing av ny renseteknologi med mål om å overholde kravet.

Av disse 11 anleggene, vil 10 anlegg få strengere krav dersom forslag til nytt direktiv blir gjeldende i Norge. Unntaket er Oltedal Renseanlegg som i dag har utslipp til Oltedalsåna som er et verna vassdrag, og derfor har renskrav tilpasset en mer sårbar resipient.

Forslag til vedtak:

Redegjørelse for forslag til EUs avløpsdirektiv, og IVARs høringsuttalelse, tas til orientering.

Med hilsen

Ingrid Nordbø

Lene Beadle

Saksframlegg

Håland høydebasseng

Saksbehandler: Njål Erland
Arkivsak nr: 13/495

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
2023/14.2	Styret IVAR IKS	31.03.2023

Saksutredning:

I styresak 2023/05 ble det orientert om den økte forventede kostnader i forbindelse med utbyggingen av Håland høydebasseng. Det ble bevilget 33 mill kr ekstra til prosjekt 110042 Håland høydebasseng slik at ny prosjektramme blir 155 mill kr.

Samtidig bad styret om en nærmere orientering på kostnadsøkningene til neste styremøte. Denne redegjørelsen er laget for å svare ut styret sitt behov for en nærmere orientering.

Oversikt kostnadsøkningen

Oversikt over kostnadsutviklingen fordelt på de ulike hovedpostene:

	Budsjett – grunnlag ramme	Forventet sluttkostnad	Avvik	%
Prosjektering konsulent, oppfølging i byggetiden	12 mill kr	25 mill kr	13 mill kr	108 %
Entreprisekostnad	96 mill kr	113 mill kr	17 mill kr	18 %
Omliggende kostnader - tomt, grunnerverv etc	3 mill kr	6 mill kr	3 mill kr	100 %
Prosjektadministrasjon	8 mill kr	11 mill kr	3 mill kr	37,5 %
Reserve	3 mill kr	1. mill kr	(3 mill kr)	
SUM	122 mill kr	155 mill kr	33 mill kr	27 %

Det er to element som står for 30 av 33 mill kr av kostnadsøkningen (90 %):
Prosjektering/oppfølging av konsulent og selve entreprisekostnaden. For sistnevnte har det hatt betydning at det var lag til grunn en forventet prisstigning på entreprisekostnad på 4,3%, mens den aktuelle indeksen har steget med 19.3%.

Prosjektet består i tillegg til høydebassenget av en tilhørende pumpestasjon på Tvihaug. Disse to

anleggene hører sammen og vil i lag utgjøre den økte sikkerheten i vannforsyningen til de 3 jærkommunene.

IVAR har i egenregi prosjektstyring og byggeledelse på anlegget. Konsulent har teknisk bistand til byggeleder som en oppfølging i byggeperioden.

I saken er hovedvekten lagt på å redegjøre for de to elementene som utgjør hoveddelen av prisøkningen; prosjektering/oppfølging av konsulent, samt entreprisekostnad.

Prosjektering og oppfølging fra konsulent

IVAR gjennomførte en åpen konkurranse om valg av konsulent på prosjektering av høydebassenget. Konkurransen inneholdt en honorarramme for prosjektering av basseng. Utarbeidelse av reguleringsplan ble et eget tillegg og oppfølging i byggetiden var etter medgått tid.

Forespørselen fra IVAR inneholdt en formulering at konsulent måtte oppgi om de krevde indeksregulering av timepriser og oppgi hvilken indeks de ville legge til grunn.

Konsulent oppgav i sitt tilbud i august 2018 indeksen «Lønnsstatistikk for Tekna, Privat sektor, eksamensår 2012». Denne indeksen ble tatt med i kontrakten og er dermed kontraktsfestet. Det har vist seg i ettertid at denne indeksen har vært svært ufordelaktig for prosjektet og gitt en uforholdsmessig høy prisstigning for disse arbeidene.

Det har vært avholdt eget møte med konsulent for gjennomgang av kostnadsøkning, for å få økt innsikt og forståelse av de bakenforliggende årsaker.

Oversikt over kostnadsbildet ovenfor konsulent er vist i tabellen under.

Deloppgaver	Budsjett	Forventet sluttkostnad	Kommentar
Forprosjekt	2 mill kr	2 mill kr	
Reguleringsplan	0	1 mill kr	Uteglemt
Detaljprosjektering	7 mill kr	10 mill kr	Endringer, byggsøk
Oppfølging i byggetiden	2 mill kr	6 mill kr	
Prisstigning	1 mill kr	5 mill kr	Indeksregulering
Øvrig	0	1 mill kr	Uavhengig kontroll
SUM	12 mill kr	25 mill kr	

Som vist i tabellen over så skyldes avvikene i hovedsak 3 element:

- A. Detaljprosjekteringen
- B. Oppfølging i byggetiden
- C. Prisstigning

Detaljprosjektering

Detaljprosjekteringen er basert på forprosjektet. Det har skjedd en del endringer i prosjekteringsfasen. Ventilkommer og røropplegg har blitt mer omfattende og fått større

kompleksitet. Pumpestasjon Tvihaug fått noen utfordringer knyttet til gjennomføring og vannforsyning i byggefasen. Konsulent er også leid til å ta rollen som ansvarlig søker for anlegget. I sum utgjør kostnadsøkning 3 mill kr, hvorav rollen som ansvarlig søker utgjør 0,5 mill kr. Øvrige 2,5 mill kr skyldes dels underbudsjettering og dels for stor grad av endringer underveis.

Oppfølging i byggetiden

Oppfølgingen i byggetiden gjøres opp etter medgått tid. Prosjektet er nå midt i byggefasen og basert på våre estimat, så forventes det et forbruk på 6 mill kr. Det er mange personer involvert i oppfølgingen. IVAR har hatt noen bemanningsutfordringer, som har gitt økt behov for ekstern oppfølging. Prosjektet er blitt forlenget ved at Tvihaug bygges etter etableringen av Håland høydebasseng. Styringen av konsulent på oppfølgingsdelen kunne vært mer proaktiv, samtidig som det er krevende å styre konsulent i en medgått tid-fase.

Denne posten er underbudsjettert og det var ikke realistisk å kunne løse dette innenfor budsjettert ramme.

Prisstigning

Kontrakten er basert på indeksen «Lønnsstatistikk for Tekna, Privat sektor, eksamensår 2012». Det har vist seg i ettertid at denne indeksen har vært svært ufordelaktig for prosjektet og gitt en uforholdsmessig høy prisstigning for disse arbeidene.

Indeksen gjengir ikke prisstigningen for konsulenttjenester på en balansert måte og utgjør for perioden 2017 til 2023 hele 40 % økning av timeratene, mens de generelle timeratene i konsulentbransjen har økt 10-20 % i samme tidsperiode.

Indeksen er kontraktfestet og IVAR er juridisk låst av den. Vi har tatt opp forholdet med konsulent og ønsker å reforhandle dette. Dette er enda ikke avklart.

Prisstigningen er noe underbudsjettert, men her er den viktigste forklaringen bruk av en ubalansert prisindeks i kontrakten.

Læringspunkt for IVAR er at prisindeks i fremtiden defineres i konkurransegrunnlaget og at det velges en balansert indeks.

Entreprisekostnad

Anlegget er delt i to fysiske lokasjoner: Håland høydebasseng og Tvihaug pumpestasjon. Håland høydebasseng bygges først i 2022-2024, mens Tvihaug pumpestasjon bygges i etterpå i 2024-2025. Håland høydebasseng er delt i 3 entrepriser:

- Bygg (inkl grunn)
- Maskin
- Elektro

Tabellen under viser kostnadsutviklingen for entreprisekostnaden fordelt på de ulike entreprisene:

Entreprise	Budsjett	Forventet sluttkostnad	Kommentar
Bygg / grunn	73 mill kr	77 mill kr	Økt omfang
Maskin	12 mill kr	14 mill kr	Økt omfang

Elektro	2,5 mill	4 mill kr	Uteglemt SD-anlegg
Tvihaug pumpestasjon	4,5 mill kr	6 mill kr	Utsatt i tid + SD
Prisstigning	4 mill kr	12 mill kr	Marked - råvarepriser
Sum	96 mill kr	113 mill kr	

Der hovedsakelig to effekter som er årsaken til kostnadsøkningen:

- Større omfang på utførelse enn budsjettet (9 mill kr)
- Høyere prisstigning enn forventet (8 mill kr)

Større omfang på utførelse enn budsjettet

Omfanget i forventet sluttkostnad er 9 mill kr høyere enn i budsjett.

I budsjettet var SD-anlegg (sentral driftskontroll) uteglemt. Dette har en kostnad på 2 mill kr for Håland og Tvihaug til sammen.

Det er valgt å gjennomføre Tvihaug i etterkant av utførelsen av Håland på grunn av vannforsyning i byggeperioden. Det har medført noen høyere kostnad for Tvihaug (0,5 mill kr).

Øvrige 6,5 mill kr er underbudsjettet i forhold til mengder som er medgått.

Høy prisstigning entreprenørmarkedet

I forprosjektet fra begynnelsen av 2020 var total entreprisestigning for Håland høydebasseng samt Tvihaug pumpestasjon (er en del av prosjektet) beregnet til ca 93 mill kr. I dette beløpet lå det inne en forventet prisstigning på 4 mill kr (4,3 %).

Den reelle prisstigningen er vesentlig høyere. Fra nov 2019 til nov 2022 har indeksen «boligblokk i alt» steget med 19.3 %. I tillegg må vi ta høyde for ytterligere prisstigning fram til avsluttet anlegg.

Selve bassenget på Håland antas ferdigstilt til sommeren 2024. Pumpestasjonen på Tvihaug var opprinnelig tenkt etablert parallelt med høydebassenget. Nærmere vurderinger viste at vi ville få en vesentlig mindre risiko på ordinær vannforsyning ved å utsette denne delen av prosjektet til etter at bassenget var satt i drift. Pumpestasjonen på Tvihaug forventes nå startet høsten 2024 og ferdigstilles sommer/høst 2025. Denne prisstigningen var det ikke tatt høyde for i opprinnelig budsjett.

Totalt har prisstigning blitt 8 mill kr høyere enn forutsatt i budsjett. Hovedsakelig knyttet til et marked for råvarer med usedvanlig høy prisstigning grunnet utenforliggende faktorer.

Intern læring

Plan- og utbyggingsavdelingen har hatt en gjennomgang av prosjektet for å analysere og forstå hva denne kostnadsøkningen skyldes. Det har gitt oss nyttig innsikt og læring. Noen av læringspunktene er følgende:

- Prisindeks konsulent skal i fremtiden defineres i konkurransegrunnlaget og det skal velges en balansert indeks av IVAR
- Bedre styring av oppfølging konsulent i fasen med oppgjør etter medgått tid
- Mer bearbeidet forprosjekt slik at andelen endringer i etterkant reduseres

- Bedre kvalitetskontroll av omfang som skal med i budsjett. Noen poster var uteglemt
- Synliggjøre risikoen knyttet til prisstigning i budsjett. Både markedsusikkerhet og forsinkelse
- Bedre kvalitets sikring av budsjettet som grunnlag for vedtak prosjektramme før det legges frem for styret

Forslag til vedtak:

Redegjørelse om årsakene til kostnadsutviklingen for Håland høydebasseng tas til orientering.

Med hilsen

Ingrid Nordbø

Njål Erland

Saksframlegg

Eventuelt

Saksbehandler: Eli Marie Apell
Arkivsak nr: 23/222

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
2023/15	Styret IVAR IKS	31.03.2023

Saksutredning:

Forslag til vedtak:

Med hilsen

Ingrid Nordbø

Eli Marie Apell